SK 2017

č. 01

Osobitná správa

Na vykonávanie sústavy Natura 2000 s plným využitím jej potenciálu je potrebné väčšie úsilie

40 1977 - 2017
CURIA RATIONUM
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURSKO

Tel. +352 4398-1
Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx
Webová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (http://europa.eu).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2017

Print	ISBN 978-92-872-6932-4	ISSN 1831-0931	doi:10.2865/409123	QJ-AB-17-001-SK-C
PDF	ISBN 978-92-872-6889-1	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/522425	QJ-AB-17-001-SK-N
EPUB	ISBN 978-92-872-6943-0	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/6008	QJ-AB-17-001-SK-E

© Európska únia, 2017
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Printed in Luxembourg

SK 2017 č. 01

Osobitná správa

Na vykonávanie sústavy Natura 2000 s plným využitím jej potenciálu je potrebné väčšie úsilie

(podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ)

Audítorský tím

02

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky vybraných auditov výkonnosti a auditov zhody, ktoré sa týkajú konkrétnych rozpočtových oblastí alebo tematických oblastí riadenia. EDA vyberá a navrhuje tieto audítorské úlohy tak, aby mali maximálny dosah, pričom sa zohľadňujú riziká pre výkonnosť či zhodu, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Túto správu prijala audítorská komora I, ktorej predsedá člen EDA Phil Wynn Owen a ktorá sa špecializuje na udržateľné využívanie prírodných zdrojov. Audit viedol člen EDA Nikolaos Milionis a podporu mu poskytla Ioulia Papatheodorou, vedúca kabinetu; Kristian Sniter, atašé kabinetu; Colm Friel, hlavný manažér; Emese Fésűs, vedúca úlohy a Laure Gatter, zástupkyňa vedúcej úlohy. Členmi audítorského tímu boli Rogelio Abarquero Grossi, Oana Dumitrescu, Florin-Alexandru Farcas, Paulo Faria, Maria Luisa Gómez-Valcárcel, Maria del Carmen Jimenez, Mircea-Cristian Martinescu, Aino Nyholm, Joachim Otto, Zoltán Papp, Anne Poulsen, Bruno Scheckenbach, Matteo Tartaggia, Diana Voinea, Anna Zalega, Dilyanka Zhelezarova a Paulina Zielinska-Suchecka. Michael Pyper pomáhal s vypracovaním správy.

Zľava doprava: L. Gatter, P. Zielinska-Suchecka, J. Otto, O. Dumitrescu, C. Friel, F.-A. Farcas, E. Fésűs, M. Pyper, N. Milionis, D. Zhelezarova, A. Zalega.

Obsah

Bod	
	Skratky
	Glosár
I – VII	**Zhrnutie**
1 – 15	**Úvod**
1 – 5	Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020
6	Sústava Natura 2000
7 – 15	Organizácia sústavy Natura 2000
7 – 12	Zodpovednosti
13 – 15	Financovanie
16 – 18	**Rozsah auditu a audítorský prístup**
19 – 78	**Pripomienky**
19 – 39	Členské štáty neriadili sústavu Natura 2000 dostatočne dobre
20 – 22	Koordinácia medzi orgánmi a zainteresovanými stranami v členských štátoch sa nerozvinula dostatočne
23 – 27	Potrebné opatrenia na ochranu sa často oneskorili alebo ich členské štáty vymedzili neprimerane
28 – 34	Kontrolované členské štáty neposúdili náležite projekty s vplyvom na lokality sústavy Natura 2000
35 – 39	Komisia aktívne dohliadala na vykonávanie sústavy Natura 2000
40 – 62	Finančné prostriedky EÚ sa nezmobilizovali dobre na podporu riadenia sústavy Natura 2000
41 – 47	Prioritné akčné rámce predstavovali nespoľahlivý obraz o nákladoch na sústavu Natura 2000

Obsah

48 – 54 Programové dokumenty rôznych fondov EÚ na obdobie rokov 2014 – 2020 neodrážali plne potreby určené v prioritných akčných rámcoch

55 – 62 Systémy financovania EÚ boli nedostatočne prispôsobené cieľom lokalít sústavy Natura 2000

63 – 78 Systémy monitorovania a predkladania správ neboli primerané na poskytnutie ucelených informácií o účinnosti sústavy Natura 2000

64 – 68 Sústava Natura 2000 nemala systém konkrétnych ukazovateľov výkonnosti

69 – 72 Vykonávanie plánov monitorovania sústavy Natura 2000 bolo neprimerané

73 – 78 Neúplné a nejednotné údaje znížili účinnosť monitorovania biotopov a druhov

79 – 84 Závery a odporúčania

Príloha

Odpoveď Komisie

Skratky

05

DBD: Dohovor o biologickej diverzite

EEA: Európska environmentálna agentúra

EFRH: Európsky fond pre rybné hospodárstvo

EFRR: Európsky fond regionálneho rozvoja

ENRF: Európsky námorný a rybársky fond

EPFRV: Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

ESF: Európsky sociálny fond

EÚ: Európska únia

IKT: Informačné a komunikačné technológie

KF: Kohézny fond

LIFE: Finančný nástroj pre životné prostredie (*L'Instrument Financier pour l'Environnement*)

MSP: Malé a stredné podniky

MVO: Mimovládna organizácia

OCHÚ: Osobitne chránené územia

OP: Operačný program

OÚO: Osobitné územia ochrany

PAR: Prioritné akčné rámce

PO: Primeraný odhad

PRV: Program rozvoja vidieka

REFIT: Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti

SPP: Spoločná poľnohospodárska politika

ŠFÚ: Štandardné formuláre údajov

ÚEV: Územia európskeho významu

UNCBD: Dohovor OSN o biologickej diverzite

UNESCO: Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru

7. RP: Siedmy rámcový program v oblasti výskumu

Glosár

06

Biodiverzita alebo biologická rôznorodosť: V článku 2 dohovoru OSN o biologickej diverzite (DBD OSN) sa „biologická rôznorodosť" vymedzuje ako „variabilita živých organizmov zo všetkých zdrojov vrátane suchozemských, morských a iných vodných ekosystémov a ekologických komplexov, ktorých sú súčasťou; patrí sem rozmanitosť v rámci druhov, medzi druhmi a rozmanitosť ekosystémov".

Ciele ochrany: Cieľ ochrany je všeobecný cieľ stanovený pre typy druhov a/alebo biotopov, pre ktoré je lokalita vyhlásená, aby lokalita mohla prispieť k zachovaniu priaznivého stavu ochrany alebo aby sa do takéhoto stavu tieto biotopy obnovili na vnútroštátnej, biogeografickej alebo európskej úrovni.

Kompenzačné opatrenia: Opatrenia špecifické pre projekt alebo plán, ktorých cieľom je vyvážiť jeho negatívny dosah na príslušné druhy alebo biotopy tak, aby sa zachovala celková ekologická koherencia sústavy Natura 2000. Kompenzačné opatrenia sa prijímajú nezávisle od príslušného projektu (vrátane súvisiacich zmierňujúcich opatrení) a využívajú sa len ako „posledná možnosť", keď ostatné ochranné opatrenia stanovené v smernici nie sú účinné a pokračovanie projektu/plánu[1], ktorý má negatívny vplyv na sústavu Natura 2000, bolo aj tak schválené.

Konanie o porušení povinnosti: V článku 258 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa Komisii, ktorá koná ako ochranca zmlúv, zveruje právomoc prijať legislatívne opatrenia voči členskému štátu, ktorý si neplní svoje záväzky vyplývajúce z práva EÚ.

Natura 2000: Najväčšia ekologická sieť mimoriadnych chránených území na svete, ktorá pokrýva 18 % suchozemského prostredia EÚ, ako aj značné morské plochy. Natura 2000 je kľúčovým prvkom stratégie EÚ na zastavenie straty biodiverzity a ekosystémových služieb do roku 2020[2]. Cieľom tejto sústavy je udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu[3].

Ochrana: Súbor opatrení vyžadovaných na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a populácií druhov divokej fauny a flóry v priaznivom stave, ako sa definuje v smernici o biotopoch[4].

Ochranné opatrenia a plány riadenia: Ochranné opatrenia sú pozitívne, proaktívne opatrenia, ktorých cieľom je prispieť k dosiahnutiu priaznivého stavu ochrany druhov/biotopov prítomných v danej lokalite. Hoci nie sú plány riadenia povinné, sú najčastejšie využívanou voľbou na stanovenie cieľov ochrany lokalít spolu s opatreniami potrebnými na ich dosiahnutie.

Osobitne chránené územie (OCHÚ): Suchozemské a vodné oblasti, vyhlásené členskými štátmi podľa článku 4 smernice o vtáctve, v ktorých sa prijímajú osobitné opatrenia na ochranu konkrétnych druhov vtáctva a ich biotopov.

---

1 Usmernenie k článku 6 ods. 4 smernice Európskej komisie o biotopoch 92/43/EHS, 2007/2012.

2 Osobitná správa č. 12/2014 „Je EFRR účinný pri financovaní projektov, ktoré priamo podporujú biodiverzitu v súlade so stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020?" (http://eca.europa.eu).

3 Článok 3 smernice 92/43/EHS.

4 Článok 1 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

Glosár

07

Osobitné územie ochrany (OÚO): Územie európskeho významu, vyhlásené členskými štátmi, v ktorom sa uplatňujú ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a/alebo populácií druhov, pre ktoré je územie vymedzené, v priaznivom stave ochrany.

Poškodenie: V článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a v článku 4 ods. 4 smernice o vtáctve sa stanovuje, že členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov v lokalitách sústavy Natura 2000.

Primeraný odhad: V článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa stanovuje, že akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý môže pravdepodobne významne ovplyvniť lokalitu, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality.

Prioritný akčný rámec (PAR): Nástroj plánovania požadovaný v článku 8 ods. 4 smernice o biotopoch. Jeho hlavným cieľom je poskytovať integrovaný prehľad opatrení potrebných na vykonávanie sústavy Natura 2000 s ich prepojením na príslušné fondy EÚ a konkretizujúc ich finančné potreby[5].

Prirodzený biotop: Suchozemské alebo vodné územia, ktoré sa rozlišujú geografickými, abiotickými a biotickými znakmi, či už úplne prirodzenými alebo poloprirodzenými[6].

REFIT a kontrola vhodnosti: V rámci svojej politiky inteligentnej regulácie Komisia iniciovala program regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT). Jeho cieľom je zjednodušiť európske právne predpisy a znížiť regulačné náklady, čo prispeje k vytvoreniu jasného, stabilného a predvídateľného regulačného rámca. V prvých fázach tohto programu Komisia preskúmala celý korpus právnych predpisov EÚ a rozhodla o následných opatreniach, pričom jedným z nich bola „kontrola vhodnosti" zahŕňajúca komplexné hodnotenie politiky zamerané na posúdenie, či je regulačný rámec konkrétneho sektora politiky „vhodný na daný účel".

Správa o stave prírody: Každých šesť rokov sú členské štáty povinné predložiť Európskej komisii správu o stave ochrany druhov a biotopov chránených na základe smerníc o prírode[7], ktoré sa nachádzajú na ich území. Komisia následne zozbiera všetky údaje s pomocou Európskej environmentálnej agentúry, aby videla, ako dobre sa im darí v celej EÚ. Výsledky Komisia uverejňuje v správe nazvanej „Správa o stave prírody v EÚ".

---

5 SEC(2011) 1573 final z 12. decembra 2011, „Financovanie programu Natura 2000 – investovanie do programu Natura 2000: poskytnutie výhod pre prírodu a ľudí", s. 11.

6 Článok 1 písm. b) smernice 92/43/EHS.

7 Podľa článku 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7) a článku 17 smernice o biotopoch.

Glosár

Stav ochrany druhov: V článku 1 smernice o biotopoch sa stav ochrany druhov vymedzuje ako „súhrn vplyvov pôsobiacich na príslušné druhy, ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé rozdelenie a prebytok ich populácií“ v rámci konkrétneho územia. Stav ochrany sa bude považovať za „priaznivý“, keď:

- údaje o dynamike populácie príslušného druhu indikujú, že sa tento druh sám dlhodobo udržuje vo svojom prirodzenom biotope ako životaschopný komponent, a
- územie prirodzeného pohybu tohto druhu sa ani nezmenšuje, ani sa pravdepodobne v dohľadnej budúcnosti nezmenší, a
- existuje a pravdepodobne bude naďalej existovať dostatočne veľký prirodzený biotop na dlhodobé udržanie jeho populácie.

Štandardný formulár údajov (ŠFÚ): Formulár vypracovaný podľa článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch na účely stanovenia zoznamu území s európskym významom. V tomto formulári sa zaznamenávajú informácie o každej lokalite vo formáte, ktorý určila Komisii po dohode s členskými štátmi, vrátane mapy lokality, jej názvu, umiestnenia, rozlohy a údajov od vnútroštátnych orgánov na hodnotenie relatívneho významu lokalít pre biotopy a druhy, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

Územie európskeho významu (ÚEV): Územie, ktoré prispieva výrazne k udržiavaniu alebo obnoveniu priaznivého stavu ochrany prirodzeného biotopu uvedeného v smernici o biotopoch. ÚEV môže tiež značne prispievať ku koherencii sústavy Natura 2000 a/alebo významne prispieva k zachovaniu biologickej rôznorodosti v rámci príslušného biogeografického regiónu alebo regiónov.

Veľké projekty: „Veľké projekty“ sú zväčša rozsiahle infraštruktúrne projekty v odvetví dopravy, životného prostredia a iných odvetviach, ako je kultúra, vzdelávanie, energetika alebo informačné a komunikačné technológie (IKT). Ak celkové náklady na tieto projekty podporované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a/alebo Kohézneho fondu (KF) v programovom období 2007 – 2013 dosiahli viac než 25 mil. EUR v prípade životného prostredia a 50 mil. EUR v ostatných oblastiach, podliehali posúdeniu a špecifickému rozhodnutiu Európskej komisie. Pred schválením veľkých projektov sa skúma ich konzistentnosť s ostatnými politikami EÚ (vrátane sústavy Natura 2000). V programovom období 2014 – 2020 Komisiu podporujú nezávislí odborníci.

Zmierňujúce opatrenia: Opatrenia zamerané na minimalizovanie, či dokonca popretie pravdepodobného negatívneho dosahu plánu alebo projektu na lokalitu. Tieto opatrenia sú neoddeliteľnou súčasťou špecifikácií plánu alebo projektu[8].

8 Usmernenie k článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch 92/43/EHS.

Zhrnutie

I

Strata biodiverzity je jednou z hlavných environmentálnych výziev, ktorým EÚ čelí. Kľúčovou zložkou stratégie EÚ 2020 na zastavenie straty biodiverzity a zlepšenie stavu biotopov a druhov je sústava Natura 2000, ktorá bola zriadená smernicami o vtáctve a biotopoch. Tieto smernice poskytujú spoločný rámec pre ochranu prírody vo všetkých členských štátoch. Sústava Natura 2000 pokrýva viac než 18 % územia EÚ a približne 6 % morskej plochy EÚ a má viac než 27 000 lokalít po celej Európe, v ktorých sa ochraňujú rôzne biotopy a druhy. Spoločensko-ekonomické činnosti nie sú v lokalitách sústavy Natura 2000 zakázané, ale členské štáty musia zabezpečiť, aby nedošlo k poškodeniu lokalít, a prijímať ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovenie priaznivého stavu ochrany cieľových druhov a biotopov.

II

Cieľom nášho auditu bolo odpovedať na otázku „Vykonáva sa sústava Natura 2000 náležite?“ Preskúmali sme, či je táto sústava náležite riadená, financovaná a monitorovaná. Našu audítorskú prácu sme vykonali v Komisii a piatich členských štátoch, ktoré pokrývajú väčšinu biogeografických regiónov v Európe. Navštívili sme 24 lokalít sústavy Natura 2000, uskutočnili sme prieskum v členských štátoch a konzultovali sme rôzne skupiny zainteresovaných strán.

III

Hoci uznávame veľkú úlohu, ktorú sústava Natura 2000 zohráva v ochrane biodiverzity, dospeli sme k záveru, že sústava Natura 2000 nebola vykonávaná tak, aby sa využil jej plný potenciál. Výrazný pokrok je potrebný zo strany členských štátov a viac úsilia zo strany Komisie, aby sa lepšie prispievalo k dosiahnutiu ambicióznych cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020.

IV

Členské štáty neriadili sústavu Natura 2000 dostatočne dobre. Koordinácia medzi príslušnými orgánmi, zainteresovanými stranami a susediacimi členskými štátmi sa nerozvinula dostatočne. Potrebné ochranné opatrenia sa často oneskorili alebo boli neprimerane vymedzené. Kontrolované členské štáty neposúdili náležite projekty s vplyvom na lokality sústavy Natura 2000. Hoci Komisia aktívne dohliadala nad vykonávaním sústavy Natura 2000 členskými štátmi, bol priestor na zlepšenie šírenia jej usmernení pre členské štáty. Komisia riešila vysoký počet sťažností v súvislosti so sústavou Natura 2000, vo všeobecnosti našla riešenia spolu s členskými štátmi, ale v prípade potreby aj začala konania o porušení povinnosti.

V

Finančné prostriedky EÚ sa nezmobilizovali dobre na podporu riadenia sústavy Natura 2000. Prístup EÚ k financovaniu vykonávania sústavy Natura 2000 je založený na využívaní existujúcich fondov EÚ. Využívanie týchto fondov na sústavu je v kompetencii členských štátov. Zistili sme nedostatok spoľahlivých informácií o nákladoch na túto sústavu a o potrebách jej financovania z rozpočtu EÚ. Prioritné akčné rámce (PAR) neposkytli úplný obraz o skutočnom financovaní EÚ do roku 2013 a plánovanom vyčlenení finančných prostriedkov na roky 2014 – 2020. Na úrovni lokalít plány riadenia zriedka obsahovali úplné posúdenie nákladov. V programových dokumentoch obdobia rokov 2014 – 2020 rôzne fondy EÚ používané na financovanie sústavy (najmä EPFRV a EFRR) neodrážali úplne potreby financovania a Komisia neriešila tieto nedostatky štruktúrovaným spôsobom. Systémy financovania EÚ boli nedostatočne prispôsobené cieľom lokalít sústavy Natura 2000.

VI

Systémy monitorovania a predkladania správ o sústave Natura 2000 neboli primerané na poskytnutie ucelených informácií o účinnosti tejto sústavy. Neexistoval systém konkrétnych ukazovateľov výkonnosti o využívaní fondov EÚ na sústavu. Ukazovatele existovali na úrovni financovania programov (napr. EPFRV), ale týkali sa všeobecných cieľov biodiverzity a zamerali sa skôr na výstupy než na výsledky ochrany sústavy Natura 2000. Na úrovni lokalít plány monitorovania často neboli zahrnuté do dokumentov o riadení lokalít, alebo ak boli zahrnuté, buď neboli dostatočne podrobné, alebo neboli časovo ohraničené. Štandardné formuláre údajov, ktoré obsahujú základné údaje o charakteristikách lokality, sa vo všeobecnosti neaktualizovali v nadväznosti na monitorovacie činnosti. Údaje, ktoré členské štáty vykazovali pre pravidelnú správu Komisie „Stav prírody“, naznačovali trendy v stave ochrany, ale príliš často boli neúplné a porovnateľnosť zostala výzvou.

VII

Vyjadrujeme niekoľko odporúčaní Komisii a členským štátom, ktorých cieľom je pomôcť dosiahnuť úplné vykonávanie smerníc o prírode, objasniť rámec financovania a účtovania sústavy Natura 2000 a lepšie merať výsledky dosiahnuté sústavou Natura 2000.

Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020

01

Biologická rozmanitosť alebo biodiverzita sa týka rôznorodosti života na Zemi. Biodiverzita je zásadne dôležitá z hľadiska udržiavania zdravých ekosystémov, ktoré nám poskytujú základné prírodné zdroje a služby, ktoré potrebujeme na dobrý život. V máji 2011 Európska komisia prijala stratégiu s cieľom „do roku 2020 zastaviť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémových služieb v EÚ, obnoviť ich v najväčšom vykonateľnom rozsahu a zároveň zvýšiť príspevok EÚ k zamedzeniu strate biodiverzity v celosvetovom meradle“[9]. Táto stratégia bola prijatá po tom, ako EÚ napriek podrobnému akčnému plánu nesplnila svoj cieľ v oblasti biodiverzity do roku 2010. Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 je v súlade so záväzkami vedúcich predstaviteľov EÚ, ktoré prijali na 10. konferencii zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite, ktorá sa konala v Nagoji[10].

02

S cieľom dosiahnuť hlavný cieľ zastavenia straty biodiverzity do roku 2020 sa v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity stanovuje šesť operačných cieľov, ktoré zahŕňajú 20 opatrení. Naša správa sa zameriava na prvý cieľ, ktorý sa týka „sústavy Natura 2000“ a úplného vykonávania smernice o vtáctve[11] a smernice o biotopoch[12], ktoré sú všeobecne známe ako smernice o prírode. Týmito smernicami sa vytvorila sústava Natura 2000 ako „súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území“[13], aby sa umožnilo udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu. Prvým cieľom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 je „zastaviť zhoršovanie stavu všetkých druhov a biotopov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ o prírode, a dosiahnuť výrazné a merateľné zlepšenie ich stavu do roku 2020, aby v porovnaní so súčasnými posúdeniami: i) o 100 % viac posúdení biotopov a o 50 % viac posúdení druhov v rámci smernice o biotopoch vykazovalo zlepšený stav ochrany a ii) o 50 % viac posúdení druhov v rámci smernice o vtákoch vykazovalo bezpečný alebo zlepšený stav.“ Prvý cieľ zahŕňa štyri opatrenia:

- zavŕšiť zriaďovanie sústavy Natura 2000 a zaistiť jej dobré spravovanie;
- zaistiť náležité financovanie lokalít siete Natura 2000;
- zvýšiť informovanosť a angažovanosť zainteresovaných strán a zlepšiť presadzovanie opatrení;
- zlepšiť a zracionalizovať monitorovanie a vykazovanie.

9 COM(2011) 244 final z 3. mája 2011 „Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020“, s. 2.

10 Rozhodnutie prijaté na desiatom zasadnutí konferencie zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite, X/2. Strategický plán pre biodiverzitu na obdobie rokov 2011 – 2020 a ciele v oblasti biodiverzity z Aichi, UNEP/CBD/COP/DEC/X/2, 29. októbra 2010.

11 Smernica 2009/147/ES.

12 Smernica 92/43/EHS.

13 Článok 3 smernice 92/43/EHS.

03

V preskúmaní v polovici trvania stratégie EÚ v oblasti biodiverzity, ktoré Komisia uverejnila v októbri 2015, sa dospelo k záveru, že hoci sa od roku 2011 dosiahlo veľa vo vykonávaní opatrení v rámci cieľa 1, najdôležitejšími výzvami zostávali dokončenie námornej zložky sústavy Natura 2000, zabezpečenie účinného riadenia lokalít sústavy Natura 2000 a zabezpečenie potrebných financií na podporu sústavy Natura 2000.

04

Okrem toho, vo svojej najnovšej správe[14] o stave a trendoch typov biotopov a druhov, na ktoré sa vzťahujú smernice o vtáctve a biotopoch, Komisia dospela k záveru: „Existujú jasné náznaky, že sústava Natura 2000 zohráva veľmi dôležitú úlohu pri stabilizácii biotopov a druhov s nepriaznivým stavom, najmä ak boli potrebné ochranné opatrenia vykonané v primeranom rozsahu. […] Celkový stav druhov a biotopov v EÚ sa však v období rokov 2007 – 2012 výrazne nezmenil a mnohé biotopy a druhy vykazujú nepriaznivý stav, pričom stav značnej časti z nich sa ešte viac zhoršuje."

05

V rámci procesu programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT) Komisia iniciovala „kontrolu vhodnosti" vo februári 2014 s cieľom posúdiť účinnosť a relevantnosť právnych predpisov o prírode. Komisia zorganizovala konferenciu, na ktorej konzultanti prezentovali svoje návrhy zistení 20. novembra 2015[15], ale Komisia ešte nedokončila kontrolu vhodnosti v čase, keď sme ukončili našu audítorskú prácu v septembri 2016. Z týchto predbežných zistení vyplýva, že hoci sa vo vykonávaní sústavy Natura 2000 dosiahol značný pokrok, ešte väčšie napredovanie je potrebné v oblastiach, ako je vypracovanie ochranných opatrení a primerané mechanizmy financovania.

Sústava Natura 2000

06

Sústava Natura 2000[16] je stredobodom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity. Smernice o vtáctve a biotopoch poskytujú spoločný rámec EÚ, v ktorom je stanovená norma na ochranu prírody vo všetkých členských štátoch. Táto sústava zahŕňa územia európskeho významu, ktoré členské štáty vyhlásia za osobitné územia ochrany najneskôr do šiestich rokov od ich vyhlásenia za územia európskeho významu na základe smernice o biotopoch. Sústava tiež zahŕňa osobitne chránené územia klasifikované na základe smernice o vtáctve. Sústava Natura 2000 pokrýva viac než 18 % územia EÚ a približne 6 % morskej plochy EÚ. Má viac než 27 000 lokalít (pozri ***rámček 1***), ktoré pokrývajú vyše 1 milióna kilometrov štvorcových pôdy a vody[17] (pozri ***obrázok 1***).

14 COM(2015) 219 final z 20. mája 2015 „Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu, Stav prírody v Európskej únii". V tejto správe je zhrnutá podrobná správa Európskej environmentálnej agentúry: Technická správa EEA č. 2/2015 – Stav prírody v EÚ: Výsledky vyplývajúce zo správ na základe smerníc o prírode za obdobie rokov 2007 – 2012 (http://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu).

15 Hodnotiaca štúdia na podporu kontroly vhodnosti smerníc o vtáctve a biotopoch, NÁVRH – nové zistenia, Na konferenciu o kontrole vhodnosti konanú dňa 20. novembra 2015.

16 V tejto správe pojem „Natura 2000" znamená sústavu lokalít Natura 2000, na ktoré sa odkazuje v článku 3 ods. 1 smernice 92/43/EHS.

17 Európska komisia: Barometer Natura 2000, január 2016.

Obrázok 1

Lokality sústavy Natura 2000 v EÚ

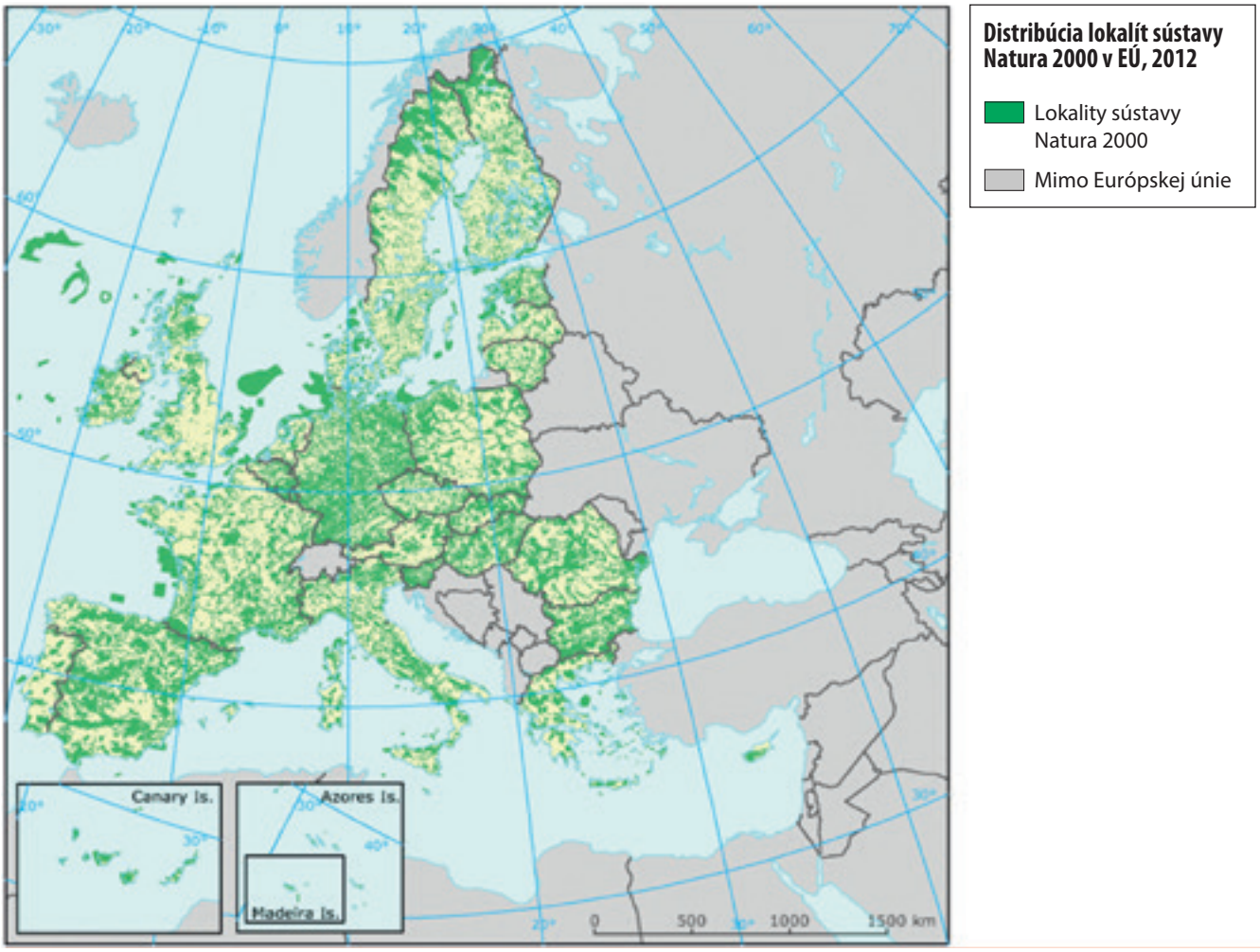

Poznámka: Obdobie vykazovania (2012) nezahŕňa lokality pridané po vstupe Chorvátska do EÚ v roku 2013.

Zdroj: Európska environmentálna agentúra, „Stav prírody v EÚ“, Technická správa č. 2/2015, s. 120.

Rámček 1

Čo sú lokality sústavy Natura 2000?

V Európe sa nachádzajú rôzne klímy, krajinné prvky a plodiny, a preto aj vysoká miera biodiverzity. Sústava Natura 2000 je teda rôznorodou európskou sieťou lokalít, v ktorých sa ochraňujú prirodzené biotopy a druhy v rámci Európskej únie. Sústava ochraňuje asi 230 typov prirodzených biotopov a takmer 1 200 druhov zvierat a rastlín celoeurópskeho významu, ako aj približne 200 druhov vtákov. Od malých lokalít, ktoré tvoria podzemné jaskyne, až po veľké lokality, ktoré sa rozprestierajú na niekoľkých stotisíc hektároch lesov, od prístavov po prírodné rezervácie, až po obhospodarované plochy, starobylé povrchové bane či vojenské základne, sústava Natura 2000 je značne rôznorodá čo do veľkosti i charakteru.

Mnoho lokalít je chránených na základe smernice o vtáctve aj na základe smernice o biotopoch, zatiaľ čo veľká časť z nich je chránená aj na základe vnútroštátnych alebo medzinárodných označení, napríklad ako národné parky alebo biosférické rezervácie Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO).

Celkovo 46 % sústavy Natura 2000 pokrývajú lesy, 38 % poľnohospodárske ekosystémy, 11 % ekosystémy trávnych porastov, 16 % ekosystémy vresovísk a krovín, 11 % mokrade a jazerá, rieky a pobrežné ekosystémy sú taktiež súčasťou sústavy[18]. Ďalšie informácie o počte a ploche týchto lokalít v jednotlivých členských štátoch sú uvedené v ***tabuľke 1*** v ***prílohe***.

Fotografia 1 – Biotopy netopierov

Fotografia 2 – Biotopy medveďov

Zdroj: EDA, biotop netopiera v lokalite 1, Poľsko, a biotop medveďa hnedého v lokalite 3, Rumunsko.

18 Správa EEA č. 5/2012 „Chránené oblasti v Európe – prehľad", s. 77 (http://www.eea.europa.eu/publications/protected-areas-in-europe-2012). Poznamenávame, že rôzne triedy používané na označenie typov ekosystémov sa prekrývajú. Napríklad niektoré ekosystémy trávnych porastov sú aj poľnohospodárskymi ekosystémami. To znamená, že jednoduchým spočítaním by sa niektoré oblasti počítali dvakrát.

Organizácia sústavy Natura 2000

Zodpovednosti

07

Komisia dohliada nad vykonávaním smerníc o vtáctve a biotopoch členskými štátmi. Pri schvaľovaní programov financovania členských štátov z fondov EÚ na obdobie rokov 2014 – 2020 skontrolovala, do akej miery boli navrhované opatrenia a financovanie koherentné s potrebami a cieľmi sústavy Natura 2000, ktoré sú opísané v prioritných akčných rámcoch (PAR). Komisia vydáva usmernenia, aby podporila členské štáty vo vykonávaní sústavy Natura 2000. Organizuje biogeografický proces, fórum spolupráce, ktoré zahŕňa rôzne biogeografické regióny[19] (pozri ***obrázok 2***) a jeho súčasťou sú semináre, pracovné semináre a činnosti spolupráce. Komisia tiež spracúva sťažnosti týkajúce sa vykonávania smerníc a riadenia lokalít v členských štátoch. Keď si členský štát neplní svoje povinnosti vyplývajúce zo smerníc o prírode, Komisia môže začať voči tomuto členskému štátu konanie o porušení povinnosti.

08

Európska environmentálna agentúra (EEA) a jej Európske tematické centrum pre biodiverzitu poskytujú Komisii technickú a vedeckú podporu v súvislosti s vyhlasovaním lokalít sústavy Natura 2000, poskytujúc informácie o tejto sústave prostredníctvom referenčného portálu pre sústava Natura 2000 [databáza, ktorá obsahuje informácie o konkrétnych lokalitách v štandardnom formulári údajov (ŠFÚ)]. EEA vydala svoju druhú správu o stave prírody v roku 2015, ktorá sa týka šesťročného obdobia od roku 2007 do roku 2012 vrátane. Táto správa[20], založená na informáciách oficiálne vykázaných členskými štátmi podľa článku 17 smernice o biotopoch a článku 12 smernice o vtáctve, poskytuje ucelený prehľad o stave ochrany a trendoch chránených druhov a biotopov, na ktoré sa vzťahujú smernice. Agentúra spolupracuje s ostatnými odborníkmi Komisie a členských štátov, aby vypracovala usmernenia k predkladaniu správ.

19 V Európe je uznaných 11 biogeografických regiónov, z ktorých deväť je v EÚ. Používajú sa na opis typov biotopov a druhov, ktoré žijú v podobných podmienkach v rôznych krajinách: alpský, anatólsky, arktický, atlantický, čiernomorský, boreálny, kontinentálny, makaronézsky, stredomorský, panónsky a stepný.

20 Technická správa EEA č. 2/2015. Komisia zhrnula túto správu vo svojej vlastnej správe „Stav prírody“.

Obrázok 2

Biogeografické regióny v Európe

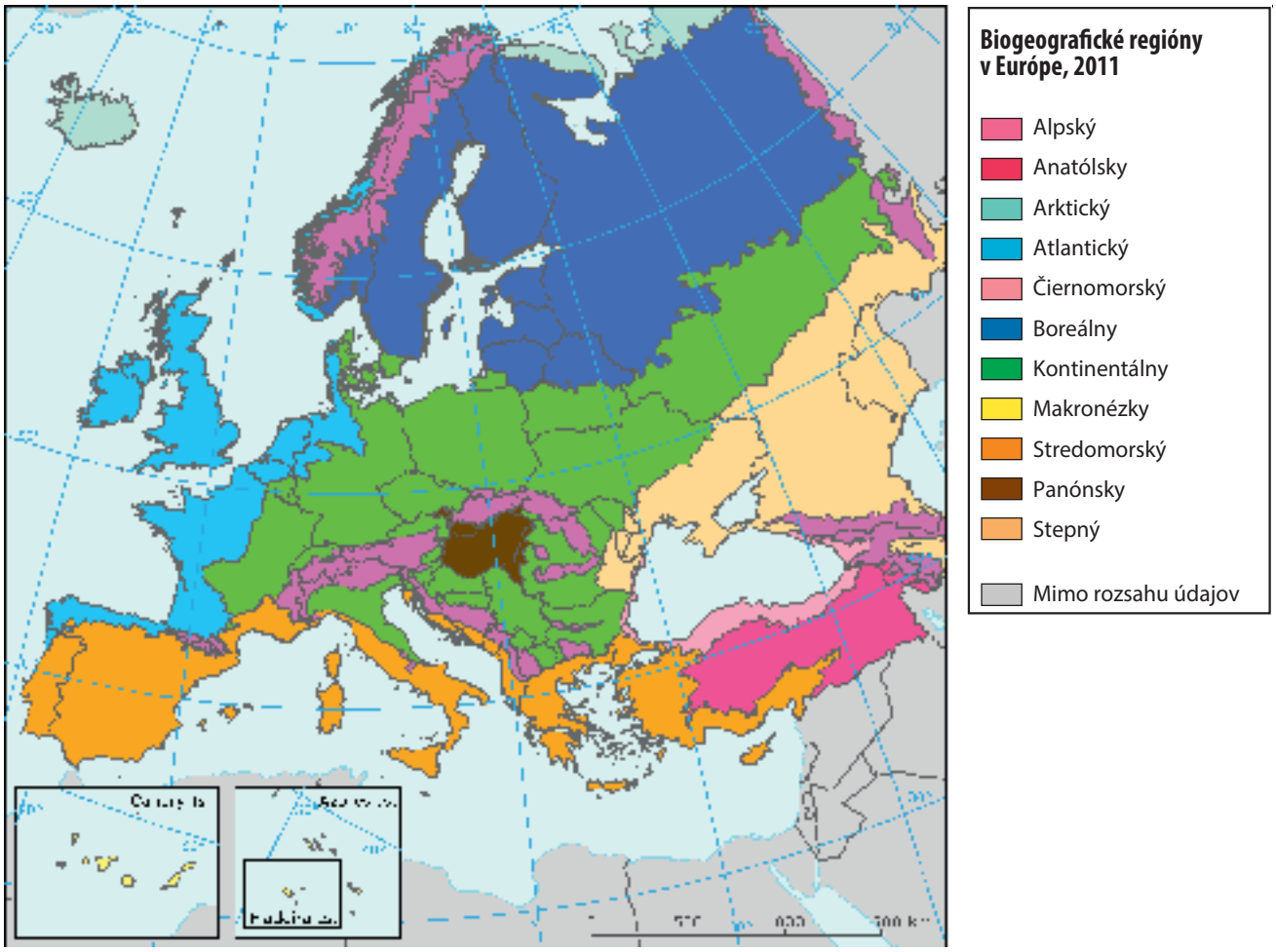

Zdroj: Európska environmentálna agentúra (http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/biogeographical-regions-in-europe-1).

09

Členské štáty zodpovedajú za zriadenie, správu a financovanie sústavy lokalít Natura 2000. Sú povinné stanoviť a vykonávať ochranné opatrenia na zachovanie alebo obnovenie priaznivého stavu ochrany chránených biotopov a druhov. Patrí sem predchádzanie výraznému narušeniu chránených druhov a poškodeniu chránených biotopov, pre ktoré boli lokality vyhlásené. Zodpovednosť za monitorovanie stavu ochrany biotopov a druhov môže niesť buď vnútroštátny orgán (ako vo Francúzsku, Rumunsku a Poľsku), alebo môže byť delegovaná na regionálne orgány (ako v Nemecku a Španielsku).

10

Akýkoľvek projekt, ktorý môže pravdepodobne významne ovplyvniť lokalitu sústavy Natura 2000, či už samotne alebo v spojení s inými projektmi („kumulatívne účinky"), podlieha „primeranému odhadu"[21] jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Zmierňujúce opatrenia na zníženie negatívneho vplyvu na životné prostredie sú vo všeobecnosti súčasťou projektu a skúmajú sa v rámci tohto odhadu. Príslušné orgány môžu schváliť projekt, keď sa ubezpečia, že nebude mať negatívny vplyv na integritu príslušnej lokality.

Fotografia 3 – Zmierňujúce opatrenie pre voľne žijúcu zver

Zdroj: EDA. Príklad zmierňujúceho oparenia, ktoré umožňuje voľne žijúcej zveri prejsť popod diaľnicu, lokalita 2, Rumunsko.

21 Článok 6 ods. 3 smernice 92/43/EHS.

11

Za výnimočných okolností môže byť plán alebo projekt schválený aj napriek negatívnemu posúdeniu za predpokladu, že neexistujú alternatívne riešenia a pri pláne alebo projekte prevažuje verejný záujem. V takýchto prípadoch musí členský štát prijať kompenzačné opatrenia na vyváženie vplyvov na životné prostredie a zabezpečiť, aby bola chránená celková koherentnosť sústavy Natura 2000. O prijatých kompenzačných opatreniach tiež informuje Komisiu.

12

Vo všeobecnosti Komisia nemôže zasiahnuť do schvaľovania projektov s výnimkou veľkých projektov spolufinancovaných EÚ, pri ktorých musia členské štáty predložiť návrhy Komisii[22]. „Veľké projekty" sú zvyčajne rozsiahle infraštruktúrne projekty v odvetví dopravy, životného prostredia a iných odvetviach, ako je kultúra, vzdelávanie, energetika atď. Ak celkové náklady na tieto projekty podporované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a/alebo Kohézneho fondu v programovom období 2007 – 2013 prevýšili 25 mil. EUR (v prípade životného prostredia) a 50 mil. EUR (v ostatných oblastiach), podliehali posúdeniu a špecifickému rozhodnutiu Európskej komisie. Pred schválením veľkých projektov je potrebné preskúmať ich koherenciu s ostatnými politikami EÚ, vrátane sústavy Natura 2000. Komisia tiež posudzuje konkrétne opatrenia zahrnuté do projektu na zmiernenie alebo vyváženie negatívnych vplyvov na lokality sústavy Natura 2000. Komisia môže následne kontrolovať vykonávanie týchto zmierňujúcich opatrení. Návrhy musia obsahovať analýzu vplyvu veľkého projektu na životné prostredie, vrátane aspektov týkajúcich sa sústavy Natura 2000. Komisia posudzuje veľký projekt z hľadiska jeho konzistentnosti s prioritami operačného programu, jeho prínos k dosiahnutiu cieľov týchto priorít a jeho súlad s ostatnými politikami Únie.

Financovanie

13

Prístup EÚ k financovaniu vykonávania sústavy Natura 2000 je konzistentne[23] využívať skôr existujúce fondy EÚ (najmä zo spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) a štrukturálnych a kohéznych fondov[24]) namiesto vytvorenia špecifických finančných nástrojov (pozri tiež ***tabuľku 5*** v ***prílohe***). Finančné prostriedky nie sú vyčlenené na sústavu Natura 2000 v rámci rôznych sektorových programov financovania, ale namiesto toho sú príležitosti na podporu biodiverzity v sústave Natura 2000 v rámci každého príslušného fondu EÚ[25]. Pozoruhodnou výnimkou je finančný nástroj LIFE[26] (z roku 1993), ktorý, hoci je malý, zahŕňa finančné prostriedky vyčlenené konkrétne na rad opatrení sústavy Natura 2000. Tento nástroj riadi priamo Komisia. Lokality sústavy Natura 2000 sú tiež priamo financované členskými štátmi, medzinárodnými darcami a zo súkromných finančných prostriedkov. V roku 2010[27] boli v správe vypracovanej v mene Komisie celkové ročné náklady na riadenie sústavy Natura 2000 posúdené na 5,8 mld. EUR. EÚ financovala menej než 20 %[28] z tejto sumy v programovom období 2007 – 2013.

22 V prípade EFRR a Kohézneho fondu na základe článkov 39 a 40 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 (Ú. v. EÚ L 210, 31.7.2006, s. 25) za obdobie rokov 2007 – 2013 a na základe článkov 100 až 103 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o EFRR, ESF, KF, EPFRV a ENRF a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o EFRR, ESF, KF a ENRF, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320) za obdobie rokov 2014 – 2020.

23 COM(2004) 431 final z 15. júla 2004 „Financovanie sústavy Natura 2000" a SEC(2011) 1573 final.

24 Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Kohézny fond (KF), Európsky sociálny fond (ESF).

25 „Financovanie poľnohospodárstva v rámci druhého piliera SPP je najdôležitejším zdrojom na podporu sústavy Natura 2000 vo väčšine krajín." SEC(2011) 1573 final, s. 6.

26 LIFE je finančný nástroj EÚ na podporu projektov v oblasti životného prostredia, ochrany prírody a klímy v celej EÚ.

27 „Náklady a spoločensko-ekonomické prínosy sústavy Natura 2000", Inštitút pre európsku politiku v oblasti životného prostredia, s. 1.

28 Kettunen, M., Baldock, D., Gantioler, S., Carter, O., Torkler, P., Arroyo Schnell, A., Baumueller, A., Gerritsen, E., Rayment, M., Daly, E., and Pieterse, M. 2011. Posúdenie spôsobov spolfinancovania sústavy Natura 2000 z nástrojov financovania EÚ. Projekt Európskej komisie – záverečná správa (Inštitút pre európsku politiku v oblasti životného prostredia, Brusel, Belgicko), s. 5.

14
Členské štáty vypracovali s podporou Komisie prioritné akčné rámce (PAR) ako nástroj strategického plánovania s cieľom stanoviť potreby financovania sústavy Natura 2000 a priority na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni a uľahčiť ich začlenenie do rôznych nástrojov financovania EÚ. PAR mali pomôcť členským štátom pri vypracúvaní ich strategických/programových dokumentov (napr. dohody o partnerstve, programy rozvoja vidieka a operačné programy) a pomôcť zabezpečiť ich koherentnosť s financovaním sústavy Natura 2000.

15
Prvé PAR sa uskutočnili v roku 2012. Komisia poskytla členským štátom vzor PAR čiastočne vyplnený na základe dostupných údajov a požiadala členské štáty, aby tieto údaje overili a doplnili. Dohodnutý vzor PAR zahŕňal všeobecný opis sústavy na regionálnej alebo všeobecnej úrovni členského štátu, opis stavu biotopov a druhov a opis administratívnych opatrení na riadenie sústavy. Jedna dôležitá časť PAR sa týkala súčasných skúseností členských štátov s využívaním fondov EÚ, aby sa získal prehľad o význame týchto fondov pre investície do sústavy Natura 2000 v programovom období 2007 – 2013. Členské štáty tiež museli stanoviť svoje strategické priority ochrany na programové obdobie 2014 – 2020 a príslušné hlavné opatrenia na dosiahnutie týchto priorít spolu s plánovanými opatreniami na monitorovanie a hodnotenie.

Rozsah auditu a audítorský prístup

16

Pri určovaní rozsahu auditu a audítorského prístupu sme zvážili opatrenia stanovené v rámci cieľa 1 stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 vykonávať smernice o prírode (pozri bod 2). Cieľom auditu bolo odpovedať na otázku „Vykonáva sa sústava Natura 2000 náležite?“ Hlavná audítorská otázka bola rozdelená na tieto podotázky:

a) *Je sústava Natura 2000 náležite **riadená**?* Na zodpovedanie tejto otázky sme posúdili, či členské štáty prijali potrebné ochranné opatrenia a či boli zavedené primerané postupy, aby sa predišlo poškodeniu lokalít alebo aby sa kompenzovalo. Na úrovni Komisie sme preskúmali usmernenia poskytnuté Komisiou, postupy hodnotenia veľkých projektov s vplyvom na lokality sústavy Natura 2000 a postupy na spracovanie sťažností.

b) *Je sústava Natura 2000 náležite **financovaná**?* Pozreli sme sa na koncepciu a využívanie dostupných finančných prostriedkov EÚ pre lokality sústavy Natura 2000 v programovom období 2007 – 2013, ako aj na plánované prídely v období rokov 2014 – 2020 prepojené na PAR. Zamerali sme sa na to, ako bola sústava Natura 2000 začlenená do ostatných nástrojov politík a ako dobre boli financované opatrenia koordinované a prispôsobené potrebám sústavy.

c) *Je sústava Natura 2000 náležite **monitorovaná**?* Preskúmali sme rôzne nástroje monitorovania, ktoré majú k dispozícii členské štáty a Komisia, a ako sa využívali. Posúdili sme systémy ukazovateľov výkonnosti, opatrenia na monitorovanie lokalít a systém predkladania správ o biotopoch a druhoch.

17

Zamerali sme sa skôr na celkový rámec vykonávania než na výsledky ochrany v jednotlivých lokalitách. Audit sme vykonali na úrovni Komisie aj členských štátov. Dôkazy sme získali z piatich členských štátov (Francúzsko[29], Nemecko[30], Španielsko[31], Poľsko a Rumunsko), ktoré zahŕňajú osem z deviatich biogeografických regiónov EÚ[32]. Navštívili sme orgány v týchto členských štátoch a 24 lokalít sústavy Natura 2000. Taktiež sme sa stretli so zástupcami rôznych skupín zainteresovaných strán, konkrétne s organizáciami poľnohospodárov a environmentálnymi mimovládnymi organizáciami (MVO).

18

Okrem toho sme zaslali dotazník všetkým ostatným (23) členským štátom, aby sme získali informácie o ich systémoch riadenia a verejnom financovaní ich lokalít sústavy Natura 2000.

29 Horná Normandia, Dolná Normandia, Languedoc-Roussillon.

30 Šlezvicko-Holštajnsko a Bavorsko.

31 Asturias, Madrid, Valencia a Kanárske ostrovy.

32 Náš audit zahŕňal členské štáty s územiami v alpskom regióne, atlantickom regióne, čiernomorskom regióne, kontinentálnom regióne, makronézkom regióne, stredomorskom regióne, panónskom regióne, stepnom regióne. Nenavštívili sme členský štát v boreálnom regióne.

Členské štáty neriadili sústavu Natura 2000 dostatočne dobre

19

Vykonávanie sústavy Natura 2000 si vyžaduje veľkú koordináciu medzi rôznymi zodpovednými orgánmi členských štátov a početnými zainteresovanými stranami. Ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovu biotopov a ich fauny a flóry musia byť prijaté včas a musia byť dostatočne konkrétne, aby sa vykonávali účinne. Plánované projekty, ktoré môžu pravdepodobne významne ovplyvniť lokalitu sústavy Natura 2000, sa musia starostlivo posúdiť[33] z hľadiska cieľov ochrany lokality. Ak sa musí pokračovať v projekte v lokalite sústavy Natura 2000 napriek jeho potenciálne nepriaznivému vplyvu, musia sa prijať náležité kompenzačné opatrenia. Na úrovni EÚ je úlohou Komisie podporovať členské štáty, aby účinne vykonávali smernice, prostredníctvom usmernení a v prípade potreby presadzovaním.

33 Ide o „primerané odhady" požadované v smernici o biotopoch.

Koordinácia medzi orgánmi a zainteresovanými stranami v členských štátoch sa nerozvinula dostatočne

20

Do riadenia sústavy Natura 2000 je zapojený celý rad sektorov. Ide najmä o sektor životného prostredia, poľnohospodárstva, mestského plánovania, priemyselného rozvoja a cestovného ruchu. Úspešné vykonávanie sústavy Natura 2000 si vyžaduje účinnú koordináciu medzi sektormi. Zistili sme, že všetky kontrolované členské štáty zriadili štruktúry na riadenie sústavy Natura 2000. Vo väčšine kontrolovaných členských štátov sa však našli príklady nedostatočnej koordinácie medzi zodpovednými orgánmi, ako je to znázornené v ***rámčeku 2***.

Rámček 2

Nedostatočná koordinácia orgánov v kontrolovaných členských štátoch

Hoci je v Rumunsku plánovanie a financovanie sústavy Natura 2000 dostatočne koordinované na vnútroštátnej úrovni, spoluprácu a komunikáciu na regionálnej a miestnej úrovni medzi správcami lokalít, orgánmi a ostatnými zainteresovanými stranami (napr. majitelia pozemkov) je potrebné zlepšiť, aby sa zabezpečilo účinné vykonávanie sústavy Natura 2000. Napríklad niekoľkým lokalitám stále chýba riadiaci orgán, chýbali postupy na zohľadnenie sústavy Natura 2000 v mestskom plánovaní a zodpovednosti v oblasti dohľadu miestnych orgánov sa tiež prekrývali.

Vo Francúzsku boli problémy v koordinácii medzi orgánmi životného prostredia, ktoré zodpovedajú za sústavu Natura 2000, a poľnohospodárskymi orgánmi, ktoré zodpovedajú za zabezpečenie najväčšieho podielu financovania EÚ na podporu lokalít sústavy Natura 2000. Orgány životného prostredia mali obmedzené informácie o vykonávaní agroenvironmentálnych opatrení poľnohospodárskymi orgánmi, napríklad o počte poľnohospodárov a príslušných plôch, typoch opatrení a objeme verejných financií vynaložených na lokality sústavy Natura 2000.

21

Je dôležité, aby boli kľúčové zainteresované strany, a najmä používatelia a majitelia pozemkov, zapojení do plánovania a vykonávania ochranných opatrení v lokalitách sústavy Natura 2000, aby mohli pochopiť a podporiť príslušne ciele ochrany. Členské štáty organizovali činnosti budovania kapacít, a to najmä formou školení, na vnútroštátnej a miestnej úrovni. Zistili sme príklad osvedčeného postupu vo Francúzsku, kde bolo konzultované miestne obyvateľstvo (pozri ***rámček 3***). Ostatné členské štáty[34], ktoré sme navštívili, však nezriadili účinné spôsoby pravidelných konzultácií na uľahčenie komunikácie s kľúčovými zainteresovanými stranami.

34 Nemecko, Španielsko, Poľsko a Rumunsko.

Rámček 3

Príklad osvedčeného postupu, keď boli konzultovaní miestni majitelia pozemkov a obyvatelia

Vo Francúzsku bola každá lokalita sústavy Natura 2000 spravovaná riadiacim výborom, v ktorom boli zástupcovia verejného sektora, regionálnych orgánov, komunít a obchodných združení, organizácií na ochranu, organizácií majiteľov pozemkov atď. Konzultovanie v riadiacich výboroch dalo zainteresovaným stranám pocit účasti na dosahovaní cieľov sústavy Natura 2000.

22

Biotopy a druhy nie sú limitované regionálnymi či štátnymi hranicami. Rozvoj sústavy dobre prepojených lokalít je preto zásadne dôležitý na zachovanie alebo obnovu stavu ochrany, čo si vyžaduje cezhraničnú spoluprácu. Na vnútroštátnej úrovni neboli dostatočné štruktúry na presadzovanie takejto spolupráce a chýbali postupy na vzájomné informovanie susedných krajín o potenciálnych lokalitách alebo o projektoch, ktoré by si mohli vyžadovať posúdenia (pozri bod 28). Na miestnej úrovni sa však našli dobré príklady cezhraničnej spolupráce podporovanej financovaním EÚ, ako je to znázornené v ***rámčeku 4***.

Rámček 4

Príklady cezhraničnej spolupráce na miestnej úrovni v kontrolovaných členských štátoch

Vo Francúzsku správcovia jednej z lokalít, ktorú sme navštívili, spolupracovali so španielskou protistranou v rámci projektu POCTEFA[35], spolufinancovaného z EFRR v období rokov 2007 – 2013.

V Poľsku sme našli príklady cezhraničnej spolupráce so Slovenskom v rámci projektu EFRR na ochranu hluchaňa hôrneho a tetrova obyčajného v Západných Karpatoch.

V Rumunsku niekoľko projektov Life zameraných na ochranu niektorých druhov zahŕňalo susedné krajiny Maďarsko a Bulharsko.

35 Program cezhraničnej spolupráce Španielsko – Francúzsko – Andora (Programme Opérationnel de Coopération Transfrontalière EOCHÚgne-France-Andorre).

Potrebné opatrenia na ochranu sa často oneskorili alebo ich členské štáty vymedzili neprimerane

23

Po schválení územia európskeho významu Komisiou by členské štáty mali vyhlásiť túto lokalitu za osobitné územie ochrany do šiestich rokov a uplatniť potrebné ochranné opatrenia na všetky chránené biotopy a druhy prítomné v danej lokalite[36]. Podobný režim ochrany tiež existuje na základe smernice o vtáctve (pozri bod 6). Ochranné opatrenia možno predkladať v podobe plánov riadenia, v ktorých sa stanovujú ciele ochrany lokality spolu s opatreniami potrebnými na ich dosiahnutie[37].

24

Vo vyhlasovaní lokalít ako osobitných území ochrany sa vyskytli výrazné oneskorenia vo väčšine členských štátov. Komisia uviedla, že z 22 419 území európskeho významu existujúcich v januári 2010 jedna tretina nebola ešte vyhlásená ako osobitné územia ochrany v januári 2016, t. j. po uplynutí šesťročného termínu. Tri členské štáty[38] zatiaľ nevyhlásili žiadne osobité územia ochrany včas (pozri ***tabuľku 2*** v ***prílohe***).

25

Zistili sme oneskorenia v prijatí ochranných opatrení vo všetkých piatich kontrolovaných členských štátoch. Z 24 kontrolovaných lokalít boli ochranné opatrenia prijaté do šiestich rokov od vyhlásenia lokality len v ôsmich prípadoch. Jedna lokalita v Španielsku stále nemá náležité ochranné opatrenia, hoci bola vyhlásená už v 90-tych rokoch. Neskoré prijímanie potrebných opatrení pravdepodobne ohrozí stav ochrany týchto lokalít a celkové dosiahnutie cieľov smerníc. Okrem toho, málo plánov riadenia bolo revidovaných napriek skutočnosti, že boli vypracované viac než desať rokov pred naším auditom (pozri tiež ***tabuľku 3*** v ***prílohe***).

26

Ochranné opatrenia sa musia týkať cieľov ochrany stanovených pre danú lokalitu. V kontrolovaných členských štátoch (s výnimkou Poľska) však ochranné opatrenia často neboli dostatočne konkrétne a vyčíslené. To vysvetľuje, prečo v tých istých štyroch členských štátoch[39] ochranné opatrenia začlenené do plánov riadenia tiež neboli presne vymedzené a zriedka mali čiastkové ciele na ich dokončenie (pozri ***rámček 5***).

36 Článok 4 ods. 4 smernice o biotopoch.

37 Riadenie lokalít sústavy Natura 2000: ustanovenia článku 6 smernice o biotopoch 92/43/EHS, 2000, Európska komisia.

38 Malta, Poľsko a Rumunsko.

39 Nemecko, Španielsko, Francúzsko a Rumunsko.

Rámček 5

Príklady nekonkrétnych cieľov a opatrení v oblasti ochrany

V Španielsku plán riadenia jednej z kontrolovaných lokalít obsahoval všeobecné ciele ochrany, ktoré nekonkretizovali ani cieľovú populáciu, ktorá sa má dosiahnuť pri jednotlivých chránených druhoch, ani príslušný časový rámec.

Ochranné opatrenia odvodené z týchto cieľov boli rovnako vágne. Jeden príklad: „agroenvironmentálnymi dotáciami sa majú podporovať poľnohospodárske postupy kompatibilné s ochranou a zachovaním životného prostredia“.

Takéto všeobecné ciele a opatrenia sťažovali posúdenie ich výsledkov.

27

Taktiež sme preskúmali, či plány riadenia existovali a boli vykonávané v 24 navštívených lokalitách. Zistili sme, že plány riadenia existovali len pre 12 lokalít a z nich vykonávanie ešte nezačalo v troch, v ďalších štyroch bolo vykonávanie len čiastočné (pozri ***tabuľku 3*** v ***prílohe***).

Kontrolované členské štáty neposúdili náležite projekty s vplyvom na lokality sústavy Natura 2000

28

V článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa stanovuje, že akýkoľvek projekt, ktorý môže pravdepodobne významne ovplyvniť lokalitu sústavy Natura 2000, podlieha „primeranému odhadu“ jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality (pozri bod 10). Preskúmali sme systémy zavedené v členských štátoch na vykonávanie týchto odhadov a preskúmali sme 47 projektov, pri ktorých boli odhady potrebné. Pokračovanie dvoch z týchto projektov nebolo schválené po odhade.

Fotografia 4 – Lokalita, ktorá podliehala primeranému odhadu

Zdroj: EDA, mestská pobrežná oblasť podliehajúca primeranému odhadu, lokalita 5, Španielsko.

29

Všetky kontrolované členské štáty zaviedli systémy na posúdenie projektov, ktoré môžu pravdepodobne ovplyvniť lokality sústavy Natura 2000. Zistili sme však, že zo 47 prípadov posúdenia neboli konzistentne a úplne vykonané v 34 prípadoch a v ďalších šiestich prípadoch nebola sprístupnená dostatočná dokumentácia na vyvodenie záveru (pozri ***tabuľku 4*** v ***prílohe***). Najčastejším nedostatkom bolo, že sa v týchto posúdeniach neanalyzoval vplyv na všetky druhy a biotopy; neboli dostatočne zdokumentované; alebo neboli vykonané náležite kvalifikovanými zamestnancami (pozri príklad v ***rámčeku 6***).

Rámček 6

Príklad neprimeraných postupov posudzovania

Súčasťou projektu v Rumunsku bolo vybudovanie skladu na obilie. Schválenie bolo podmienené určitými podmienkami, vrátane vykonania zmierňujúcich opatrení. Tieto podmienky však neboli konzistentné s ochrannými opatreniami, ktoré zahŕňali zákaz aj malej stavby a hluku strojov.

30

Kľúčovou zložkou „primeraného odhadu“ je zvážiť „kumulatívne účinky“[40] ostatných projektov. Z našej vzorky 47 prípadov sme zistili, že členské štáty neposúdili kumulatívne účinky dobre v 32 prípadoch a nesledovali dostatočne ostatné posúdenia susediacich projektov. Pri niektorých kontrolách nebolo zvážené, či vznikli kumulatívne účinky, a niektoré boli nedostatočne dôkladné. V dôsledku toho existovalo riziko nezistenia potenciálneho vplyvu na sústavu Natura 2000 (pozri ***rámček 7***).

40 „Kumulatívne účinky“ znamenajú kombinované účinky navrhovaných plánov alebo projektov s inými plánmi alebo projektmi. Pozri časť 4.4.3 usmernení Komisie „Riadenie lokalít sústavy Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice o biotopoch 92/43/EHS“ (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/provision_of_art6_en/pdf).

Rámček 7

Kumulatívne účinky nezohľadnené pri schvaľovaní projektov

V Nemecku sa jedno posúdenie, ktoré sme preskúmali, týkalo výstavby rekreačného strediska. Projekt bol schválený napriek obavám miestnych orgánov životného prostredia ohľadom potenciálneho vplyvu na lokalitu, obzvlášť vzhľadom na kombinované účinky nového mostu cez more a výsledného nárastu počtu dovolenkárov.

V Rumunsku sa jedno posúdenie, ktoré sme preskúmali, týkalo kameňolomu. Projekt bol schválený miestnym úradom životného prostredia napriek skutočnosti, že ten istý úrad predtým rozhodol o umožnení podobného projektu pod podmienkou, že na 20 km koryta vodného toku sú povolené najviac dva kameňolomy. Zistili sme, že v oblasti 12 – 15 km v koryte vodného toku už existovalo až päť takýchto projektov.

31

Našli sme však aj príklady osvedčených postupov v prístupe členských štátov k riešeniu kumulatívnych účinkov projektov na lokality sústavy Natura 2000, ako je vysvetlené v ***rámčeku 8***.

Rámček 8

V Bavorsku bola vyvinutá databáza na posúdenie kumulatívnych účinkov

Všetky primerané odhady vplyvov na lokality sústavy Natura 2000 boli zaznamenané v centrálnej databáze, ktorá je dostupná verejným orgánom. Táto databáza uľahčila určenie projektov s potenciálne kumulatívnymi účinkami. Údaje týkajúce sa lokality bolo možné vyňať a na požiadanie sprístupniť verejným subjektom, napr. stavebným spoločnostiam alebo architektom.

32

Zmierňujúce opatrenia sú zvyčajne súčasťou projektu na obmedzenie jeho negatívnych vplyvov na životné prostredie. Môžu ich stanoviť aj príslušné orgány ako podmienku schválenia projektu. V oboch prípadoch sú dôležitou podmienkou pri schvaľovaní projektu, preto by sa ich skutočné vykonávanie malo následne kontrolovať. Z piatich kontrolovaných členských štátov Poľsko a Rumunsko nekontrolovali vykonávanie zmierňujúcich opatrení na riešenie environmentálnych vplyvov týchto projektov na lokality sústavy Natura 2000. Bez týchto kontrol nemohla byť istota, že tieto opatrenia boli skutočne vykonané. Napríklad počas kontroly na mieste jednej lokality v Poľsku sme zistili, že zmierňujúce opatrenia požadované orgánmi životného prostredia – vysadenie stromov – neboli vykonané.

33

Kompenzačné opatrenia sú potrebné vždy, keď sa v projekte musí pokračovať vo verejnom záujme napriek jeho negatívnemu vplyvu na lokalitu sústavy Natura 2000 a keď neexistujú alternatívne riešenia (pozri bod 11). V takýchto prípadoch príslušný členský štát musí informovať Komisiu. Kompenzačné opatrenia neboli prijaté ani v jednom z projektov, ktoré sme preskúmali v navštívených členských štátoch. Počet kompenzačných opatrení, ktoré členské štáty vykázali Komisii od roku 2007 do času konania auditu, sa značne líšil. Za viac než tisíc existujúcich lokalít sústavy Natura 2000 (pozri ***tabuľku 1*** v ***prílohe***) Francúzsko vykázalo tri kompenzačné opatrenia, Nemecko 63, Poľsko osem, Rumunsko tri a Španielsko 11. Z toho vyplýva, že kontrolované členské štáty môžu mať rôzne prístupy k uplatňovaniu kompenzačných opatrení v praxi.

34

Členské štáty tiež musia vopred informovať Komisiu o veľkých projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov (pozri bod 12). Z nášho preskúmania 12 veľkých projektov vyplynulo, že Komisia skontrolovala všetky návrhy s vplyvom na lokality sústavy Natura 2000 a často požiadala o objasnenie environmentálnych záležitostí[41].

Komisia aktívne dohliadala na vykonávanie sústavy Natura 2000

35

S cieľom pomôcť vykonávať sústavu Natura 2000 správne Komisia vypracovala relevantné a podrobné dokumenty s usmerneniami[42] ku kľúčovým aspektom smerníc o prírode a tiež pre konkrétne sektory[43]. V priebehu nášho auditu sme zistili, že usmernenia Komisie sa často nepoužívali pri riadení lokalít. Keď sme sa však spýtali členských štátov na usmernenia Komisie v našom prieskume, väčšina z nich[44] uviedla, že by privítali dodatočné usmernenia.

36

V roku 2012 Európska komisia spustila biogeografický proces sústavy Natura 2000, mechanizmus spolupráce a vytvárania sietí, ktorý zahŕňa pracovné semináre a činnosti na zlepšenie súdržnosti v riadení sústavy Natura 2000. Semináre a príslušné dokumenty k nim boli zväčša v angličtine. To obmedzilo účasť niektorých členských štátov a spomalilo šírenie a využívanie výsledkov, a to najmä na úrovni lokalít.

37

Vykonávanie smerníc o prírode je poznačené vysokým počtom sťažností. V roku 2009 Komisia vyvinula centrálny register na zaznamenávanie všetkých sťažností a dopytov od občanov a organizácií EÚ. Do konania nášho auditu Komisia zaznamenala viac než 4 000 potenciálnych porušení právnych predpisov EÚ o prírode od nadobudnutia platnosti smerníc v roku 1981. Väčšina z týchto prípadov (79 %) bola uzavretých bez ďalších procedurálny krokov. V ostatných prípadoch Komisia potrebovala ďalej preskúmať spis a požiadala sťažovateľa a/alebo členský štát o dodatočné objasnenie.

41 Za realizáciu projektov financovaných zo štrukturálnych fondov zodpovedajú členské štáty. Príslušný monitorovací výbor vykonáva následnú kontrolu realizácie týchto projektov, zatiaľ čo Komisia mala v období rokov 2007 – 2013 status pozorovateľa.

42 Hlavné usmernenia sú: Správa lokalít sústavy Natura 2000, ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o biotopoch (2000) (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/provision_of_art6_en.pdf). Posúdenie plánov a projektov s významným vplyvom na lokality sústavy Natura 2000. Metodické usmernenia k usmerneniam článkov 6 ods. 3 a 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS o biotopoch (2002) (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/natura_2000_assess_en.pdf). Usmernenia k článku 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS o biotopoch (2007, aktualizované v roku 2012) (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/new_guidance_art6_4_en.pdf).

43 Akvakultúra a Natura 2000 (2012) (https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/guidance-aquaculture-natura2000.pdf). Vnútroštátna vodná doprava a Natura 2000 (2012) (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/IWT_BHD_Guidelines.pdf). Vývoj v oblasti veternej energie a Natura 2000 (2011). Ťažba neenergetických nerastných surovín a Natura 2000 (2011) (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/neei_n2000_guidance.pdf). Vykonávanie smernice o vtáctve a smernice o biotopoch v ústiach riek a pobrežných oblastiach (2011) (http://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/modes/maritime/doc/guidance_doc.pdf).

44 Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Írsko, Grécko, Taliansko, Cyprus, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Holandsko, Slovinsko, Fínsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

38

Komisia môže začať konania o porušení povinnosti voči členskému štátu, ktorý si neplní povinnosti vyplývajúce zo smerníc o prírode (pozri bod 7). Podľa niekoľkých zdrojov Komisie[45] od roku 1981 počet prípadov týkajúcich sa smerníc o prírode je najvyšší v sektore životného prostredia s približne 30 % podielom.

45 Výročné monitorovacie správy o uplatňovaní práva Únie za rok 2014 a 2015 a ostatné informácie poskytnuté Komisiou.

39

Projekt „EU pilot“ bol zavedený v roku 2008 ako postup pred konaním o porušení povinnosti. Jeho súčasťou je neoficiálny a bilaterálny dialóg medzi Komisiou a orgánmi členských štátov o záležitostiach týkajúcich sa správnej transpozície alebo uplatňovania práva EÚ. Komisia používa projekt EU pilot, keď požaduje od členských štátov objasnenie ich faktického alebo právneho postoja k týmto záležitostiam. Od roku 2008 bolo otvorených 554 spisov EU pilot v súvislosti so smernicami o prírode, z toho 78 (14 %) viedlo k oficiálnym konaniam o porušení povinnosti. Zavedenie projektu EU pilot od roku 2008 viedlo k zvýšeniu efektivity a poklesu počtu konaní o porušení povinnosti, pretože len prípady, ktoré nebolo možné vyriešiť dialógom s príslušným členským štátom, viedli k začatiu konania o porušení povinnosti (pozri ***obrázok 3***).

Obrázok 3

Počet porušení za rok v súvislosti so smernicami o prírode v porovnaní s počtom porušení postúpených na Súdny dvor

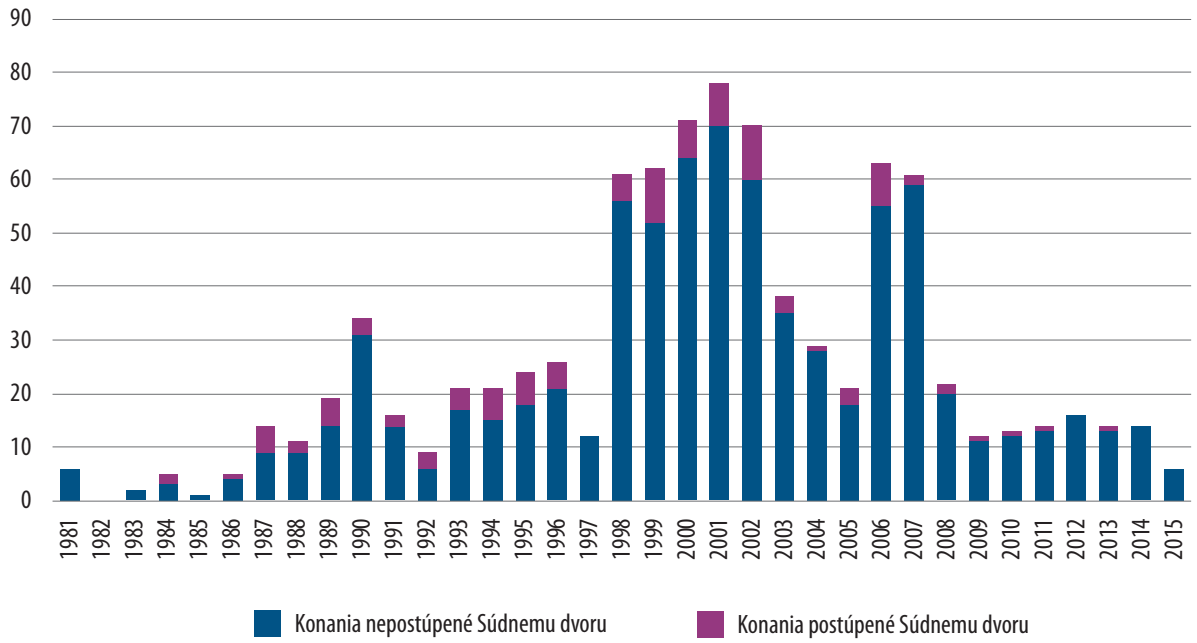

Zdroj: Analýza EDA na základe údajov poskytnutých Európskou komisiou.

Finančné prostriedky EÚ sa nezmobilizovali dobre na podporu riadenia sústavy Natura 2000

40

Financovanie sústavy Natura 2000 je nasmerované na fondy EÚ, pre ktoré je ochrana prírody len jedným z mnohých cieľov. Členské štáty vypracúvajú prioritné akčné rámce (PAR), aby určili potreby sústavy Natura 2000 a zabezpečili, že im zodpovedá primerané financovanie zo strany EÚ (pozri body 13 až 15). Tieto potreby sa musia následne začleniť do programového dokumentu navrhovaného členskými štátmi za každý z rôznych nástrojov financovania EÚ na sedemročné programové obdobie. Konkrétne potreby lokalít sústavy Natura 2000 by tiež mali byť zachytené v samotných opatreniach a financovaných projektoch.

Prioritné akčné rámce predstavovali nespoľahlivý obraz o nákladoch na sústavu Natura 2000

Neexistoval spoľahlivý odhad finančných prostriedkov EÚ potrebných pre sústavu Natura 2000 v programovom období 2007 – 2013

41

Hoci boli dostupné informácie o niektorých konkrétnych opatreniach, na vykonávanie sústavy Natura 2000 v programovom období 2007 – 2013 neboli spoľahlivé a porovnateľné, konsolidované odhady financovania: správy o vykonávaní rôznych programov EÚ neumožnili Komisii monitorovať výšku finančných prostriedkov EÚ venovaných na sústavu Natura 2000 a tieto informácie neboli poskytnuté v rámci postupu PAR. Údaje sprístupnené členskými štátmi mali výrazné obmedzenia. V podpornej štúdii k programu regulačnej vhodnosti boli uvedené podobné záležitosti (pozri bod 5).

42

Okrem fondu LIFE mal Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) opatrenia venované len sústave Natura 2000 v období rokov 2007 – 2013 (opatrenie 213 – „Platby v rámci sústavy Natura 2000“ a opatrenie 224 „Platby v rámci sústavy Natura 2000 – lesná pôda“), popri ostatných opatreniach, z ktorých môže mať sústava Natura 2000 prospech. Opatrenia 213 a 224 sa však využívali len v obmedzenom rozsahu. V piatich kontrolovaných členských štátoch ich využívali len nemecké spolkové krajiny Šlezvicko-Holštajnsko a Bavorsko a španielska autonómna komunita Asturias.

43

Financovanie EÚ sa tiež používa na podporu environmentálnych opatrení, ktoré sa nezameriavajú konkrétne na lokality sústavy Natura 2000. Sú však dôležitým zdrojom financovania tejto sústavy. Z dôvodu obmedzení v spôsobe, ako sa skutočné výdavky účtujú, bolo často náročné rozlíšiť podporu sústavy Natura 2000 od financovania ostatných environmentálnych opatrení.

44

V našom prieskume sa tiež potvrdil nedostatok jednotných, porovnateľných informácií o verejných výdavkoch zacielených na sústavu Natura 2000 v programovom období 2007 – 2013, vrátane financovania EÚ. Všetky členské štáty s výnimkou Švédska uviedli výdavky na sústavu Natura 2000 v našom prieskume. Každý rok boli vykázané výdavky EÚ od 400 mil. EUR (2007) do 2 mld. EUR (2013). Nie všetky členské štáty dokázali vykázať údaje za všetky fondy (pozri ***tabuľku 1***). Viac než 90 % výdavkov vykázaných v prieskume vzniklo v rámci EFRR, EPFRV a LIFE.

Posúdenie potrieb financovania na programové obdobie 2014 – 2020 nebolo presné ani úplné

45

Okrem analyzovania skúseností členských štátov s využívaním financovania EÚ v programovom období 2007 – 2013 PAR obsahovali aj odhady budúcich potrieb financovania, a to najmä v programovom období 2014 – 2020. Zistili sme, že PAR členských štátov sa výrazne líšili z hľadiska kvality týchto odhadov. Tri členské štáty nepredložili ich PAR[46] a šesť členských štátov[47] neposkytlo odhady ich potrieb financovania (ani v ich PAR, ani v odpovedi na náš prieskum). V kontrolovaných členských štátoch tieto odhady potrieb financovania v PAR neboli úplné alebo presné (pozri ***rámček 9***). Komisia uskutočnila len obmedzené posúdenie týchto PAR a s výnimkou Španielska oficiálne neriešila tieto posúdenia s kontrolovanými členskými štátmi.

46 Malta, Litva a Chorvátsko nepredložili ich PAR.

47 Dánsko, Chorvátsko, Malta a Spojené kráľovstvo. Okrem toho, hoci Cyprus a Nemecko uviedli náklady, neboli aktuálne.

Rámček 9

Príklad neúplného odhadu nákladov na vnútroštátnej úrovni v Poľsku

V Poľsku boli odhady nákladov v PAR založené na sumách vnútroštátnych finančných prostriedkov a fondov EÚ použitých na ochranu biodiverzity v programovom období 2007 – 2013. Zahrnuté boli len lokality, pre ktoré boli dostupné plány riadenia. V čase konania auditu malo tieto plány k dispozícii len 44 % lokalít. Vzhľadom na to, že ochranné opatrenia spolufinancované z fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 sa budú vykonávať na oveľa väčšej ploche, náklady uvedené v PAR boli podhodnotené a existuje potenciálna medzera vo financovaní.

Tabuľka 1

Informácie uvedené v našom prieskume za programové obdobie 2007 – 2013

Členský štát / Názov fondu	EPFRV	EFRR	EFRH[2]	LIFE	ESF[3]	Súdržnosť	7. RP[4]	Vnút-roštátne	Iné
Belgicko	X	X	X	X				X	
Bulharsko	X	X							
Česká republika	X	X		X				X	X
Dánsko	X		X	X				X	
Nemecko	X	X	X	X					
Estónsko	X	X	X	X	X	X		X	
Írsko	X	X							
Grécko		X		X		X		X	
Španielsko	X	X	X	X	X	X		X	
Francúzsko	X	X	X	X					
Chorvátsko								X	X
Taliansko	X	X	X	X		X		X	X
Cyprus				X				X	
Lotyšsko	X	X		X	X	X		X	X
Litva	X	X	X	X	X			X	X
Luxembursko	X			X				X	
Maďarsko	X	X		X	X				
Malta	X	X		X		X		X	X
Holandsko	X	X		X			X	X	X
Rakúsko	X	X		X				X	
Poľsko	X	X	X	X			X		X
Portugalsko	X	X		X			X	X	
Rumunsko	X	X		X					
Slovinsko	X	X							X
Slovensko	X	X		X					X
Fínsko		X		X			X		
Švédsko[1]	X								
Spojené kráľovstvo	X			X					
Spolu	**24**	**22**	**9**	**23**	**5**	**6**	**4**	**16**	**10**

1 Hoci Švédsko uviedlo, že sa sústavu Natura 2000 financuje z EPFRV, nedokázalo poskytnúť číselné údaje.
2 Európsky fond pre rybné hospodárstvo.
3 Európsky sociálny fond.
4 7. rámcový program pre výskum a technologický rozvoj.

Pozn.: Prázdne políčko znamená, že členský štát neposkytol údaje za príslušný fond.

Zdroj: Analýza EDA.

46

V našom prieskume sme sa opýtali členských štátov, či bol rozdiel medzi ich odhadovanými potrebami financovania sústavy Natura 2000 a dostupnými finančnými prostriedkami. Vo svojej odpovedi 17 členských štátov[48] uviedlo, že medzera vo financovaní existovala, hoci len tri členské štáty[49] uviedli samotnú výšku rozdielu.

47

Podobne na miestnej úrovni (lokalita, orgán) náklady na riadenie sústavy Natura 2000 boli často nepresne odhadnuté a nezahŕňali všetky činnosti (napr. náklady na zriadenie lokalít, plánovanie riadenia, správa biotopov a investičné náklady). Len Poľsko vypracovalo podrobné odhady nákladov na vykonávanie opatrení predpokladaných v plánoch riadenia. V ďalších štyroch kontrolovaných členských štátoch dokumenty o riadení lokalít neobsahovali dostatočne presné a relevantné informácie o zdrojoch potrebných na vykonávanie ochranných opatrení. Okrem toho potenciálne zdroje financovania neboli zvyčajne presne určené v týchto štyroch členských štátoch. Tieto nedostatky by mohli viesť k neefektívnemu plánovaniu riadenia a nedostatočnému programovaniu dostupných finančných prostriedkov.

Programové dokumenty rôznych fondov EÚ na obdobie rokov 2014 – 2020 neodrážali plne potreby určené v prioritných akčných rámcoch

48

Členské štáty boli požiadané, aby predložili PAR v roku 2012, aby boli k dispozícii dostatočne včas pred predložením operačných programov a programov rozvoja vidieka na programové obdobie 2014 – 2020 (pozri bod 15). Finančné záväzky boli preto stanovené pri schvaľovaní príslušných programov financovania EÚ.

49

Sústava Natura 2000 bola len jedným z mnohých cieľov v týchto programoch. Keďže finančné prostriedky neboli vo všeobecnosti vyčlenené na sústavu Natura 2000 v rôznych programoch, Komisia nemôže ľahko posúdiť, či náklady na riadenie sústavy odhadované v PAR boli plne zohľadnené v navrhovanom prídele členských štátov v programových dokumentoch na obdobie rokov 2014 – 2020. V opatreniach v oblasti životného prostredia a biodiverzity sa vždy nekonkretizuje, do akej miery sa vzťahujú na oblasti sústavy Natura 2000 (pozri bod 43).

48 Belgicko (Flámsko), Česká republika, Estónsko, Írsko, Grécko, Taliansko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Malta, Rakúsko, Slovinsko, Slovensko, Fínsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

49 Taliansko, Lotyšsko, Fínsko.

Pripomienky

50
Do EFRR bola v programovom období 2014 – 2020 zahrnutá nová kategória konkrétne pre sústavu Natura 2000 (086) a bola ponechaná kategória pre biodiverzitu, z ktorej tiež možno financovať sústavu Natura 2000 (085). Päť členských štátov[50] neplánuje využiť kategóriu 086 a všetky s výnimkou jedného plánujú využiť kategóriu 085. Požiadavka na „tematické zameranie“ znamenala, že 80 % finančných prostriedkov EFRR na viac rozvinuté regióny a 50 % na menej rozvinuté regióny sa má využiť na opatrenia týkajúce sa výskumu a inovácií, MSP[51], konkurencieschopnosť, nízkouhlíkové hospodárstvo a informačné a komunikačné technológie (IKT). Biodiverzita nebola začlenená do tematického zamerania ako možnosť politiky.

51
V členských štátoch, v ktorých boli operačné programy (OP) a programy rozvoja vidieka (PRV) regionalizované[52], ale PAR boli vypracované na vnútroštátnej úrovni, nebolo možné posúdiť, či boli ciele a plánované využitie finančných prostriedkov konzistentné s PAR. Spôsob vykonávania sa v jednotlivých regiónoch tiež líšil. To sťažovalo získať prehľad o jednotnosti a konzistentnosti.

52
Rôzne generálne riaditeľstvá Komisie[53] spolupracujú pri schvaľovaní OP a PRV. GR pre životné prostredie kontroluje konzistentnosť týchto dokumentov s politikami, prioritami a cieľmi EÚ v oblasti životného prostredia, vrátane sústavy Natura 2000, a zasiela pripomienky ostatným generálnym riaditeľstvám a členským štátom.

53
GR pre životné prostredie neanalyzovalo programové dokumenty OP a PRV štruktúrovaným spôsobom na podporu svojich konzultácií s ostatnými GR Komisie. V dôsledku toho sme zistili značnú rôznorodosť v rozsahu a kvalite analýz návrhov programových dokumentov členských štátov Komisiou z hľadiska ich jednotnosti s PAR a opatreniami na podporu sústavy Natura 2000.

54
Napokon sme zistili, že schválené programové dokumenty nevyhnutne neodrážali potreby sústavy Natura 2000 určené v PAR a uvádzané GR pre životné prostredie v rámci jeho konzultácií s ostatnými útvarmi Komisie[54]. Celkovo neúplné alebo nepresné informácie v PAR v kombinácii s ich nedostatočným začlenením do programových dokumentov na finančné obdobie 2014 – 2020[55] obmedzilo ich užitočnosť ako prostriedku na zabezpečenie konzistentnosti financovania sústavy Natura 2000 zo strany EÚ.

50 Rakúsko, Belgicko, Estónsko, Maďarsko a Spojené kráľovstvo.

51 Malé a stredné podniky.

52 Nemecko, Španielsko a Francúzsko.

53 GR pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, GR pre regionálnu a mestskú politiku, GR pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, GR pre námorné záležitosti a rybárstvo, GR pre životné prostredie.

54 Záležitosti, na ktoré poukázalo GR pre životné prostredie: V Poľsku neboli všetky opatrenia, ktoré boli určené v podrobnom prioritnom akčnom rámci, zachytené v programe rozvoja vidieka. V Rumunsku sa v programe rozvoja vidieka nekonkretizovalo, ako sa majú riešiť potreby sústavy Natura 2000. Vo Francúzsku v programoch rozvoja vidieka chýbali informácie o financovaní sústavy Natura 2000.

55 Tento záver podporujú aj zistenia zo správy vypracovanej pre Komisiu v roku 2016 „Začlenenie sústavy Natura 2000 a biodiverzity do financovania EÚ (EPFRV, EFRR, KF, ENRF, ESF). Pozri s. 52: „Začlenenie priorít, konkrétnych cieľov a opatrení spojených so sústavou Natura 2000 […] bolo dosiahnuté v rôznej miere v analyzovaných vnútroštátnych programoch […] vo všeobecnosti plánované opatrenia nepokrývajú všetky potreby určené v PAR pre biotopy a druhy, ktoré si vyžadujú opatrenia na ochranu alebo obnovu“.

Systémy financovania EÚ boli nedostatočne prispôsobené cieľom lokalít sústavy Natura 2000

55

Pre obmedzené začlenenie sústavy Natura 2000 do systémov financovania EÚ je riziko, že dostupné finančné prostriedky budú nedostatočne prispôsobené potrebám lokalít. Posúdili sme, či systémy financovania, ktoré sa najviac využívajú pre túto sústavu, boli dostatočne prispôsobené a koordinované, aby sa dosiahli ciele ochrany.

56

Výsledky prieskumu poukázali na to, že z fondov EPFRV, EFRR a LIFE sa poskytlo viac než 90 % financovania EÚ na sústavu Natura 2000 (pozri bod 44). Členské štáty tiež uviedli, že hlavná činnosť riadenia, ktorá bola financovaná z týchto fondov, sa týkala priebežnej správy biotopov a monitorovania lokalít (pozri ***obrázok 4***).

Obrázok 4

Prehľad výdavkov EÚ a členských štátov na činnosti riadenia vykázané v prieskume

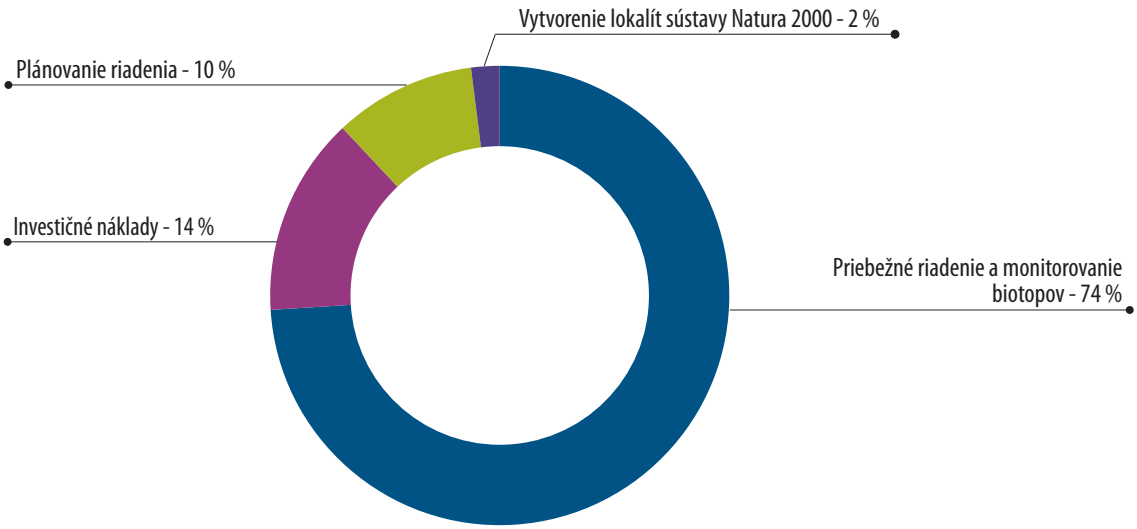

Zdroj: Analýza EDA.

57

Najdôležitejšie opatrenie EFRR z hľadiska financovania správy biotopov v lokalitách sústavy Natura 2000 bolo agroenvironmentálne opatrenie (opatrenie 214), ktoré predstavovalo viac než 50 % tohto fondu. Špecifické „platby v rámci sústavy Natura 2000“ (opatrenia 213 a 224) predstavovali len 7 % vykázaného financovania.

58

Koncepcia systémov financovania rozvoja vidieka nezohľadňovala vždy špecifické črty lokalít a ciele ich ochrany, pretože väčšina systémov pokrývala len niektoré druhy a biotopy, ktoré boli predmetom záujmu (pozri ***rámček 10***). Dvor audítorov poukázal na problém neúplnej konzistentnosti medzi systémami financovania rozvoja vidieka a environmentálne záležitosti vo viacerých osobitných správach týkajúcich sa politiky v oblasti vodného hospodárstva[56].

56 Osobitná správa č. 4/2014 „Integrácia cieľov politiky EÚ v oblasti vodného hospodárstva do SPP: čiastočný úspech“, pozri bod 83. Osobitná správa č. 23/2015 „Kvalita vody v povodí rieky Dunaj: pri vykonávaní rámcovej smernice o vode sa dosiahol pokrok, stále však je čo robiť“, pozri body 187 a 188. A osobitná správa č. 3/2016 „Boj proti eutrofizácii v Baltskom mori: potrebné sú ďalšie a účinnejšie opatrenia“, pozri bod 124 (http://eca.europa.eu).

Rámček 10

Príklady špecifických charakteristík lokalít sústavy Natura 2000 nezohľadnené pri systéme financovania z EPFRV

V Poľsku požiadavky na agroenvironmentálne platby nezahŕňali všetky druhy prítomné v jednej lokalite ani ich špecifické charakteristiky. Prírodná rezervácia v alpskom biogeografickom regióne bola začlenená do sústavy Natura 2000 pre prítomnosť desiatok druhov vtáctva, napríklad tetrova obyčajného (*Tetrao tetrix*) a chrapkáča poľného (*Crex crex*). Konkrétne požiadavky agroenvironmentálneho opatrenia boli zamerané len na chrapkáča poľného. Požiadavky týkajúce sa chrapkáča poľného, napr. obdobia kosenia trávy, nie sú zlučiteľné s požiadavkami pre tetrova obyčajného, to však nebolo v agroenvironmentálnych opatreniach zohľadnené.

V tej istej lokalite súkromné pozemky využívané ako poľnohospodárska pôda boli zvyčajne veľmi malé, úzke a dlhé; šírka poľnohospodárskej pôdy často neprevyšovala niekoľko metrov. V tejto lokalite bolo takýchto pozemkov približne 38 000 a priemerná plocha pozemku bola 0,22 ha. Príslušní poľnohospodári mohli dostať agroenvironmentálne platby, ak celková plocha ich poľnohospodárskych podnikov dosiahla aspoň 1 ha. Vzhľadom na to, že väčšina poľnohospodárskych podnikov v tejto oblasti mala menej než 1 ha, väčšina pozemkov nebola oprávnená na agroenvironmentálnu podporu.

V Rumunsku boli agroenvironmentálne opatrenia zamerané na niektoré druhy prítomné v jednej, nami navštívenej lokalite, napr. strakoš kolesár (*Lanius minor*) a sokol kobcovitý (*Falco vespertinus)*. Požiadavky týchto opatrení nezohľadňovali príslušné ochranné opatrenia stanovené v pláne riadenia (napr. obmedzenie rozšírenia poľnohospodárskych plodín a spásania v určitých obdobiach). Účinnosť opatrenia bola tiež nepriaznivo ovplyvnená skutočnosťou, že sa tieto agroenvironmentálne požiadavky týkali len 11,2 % poľnohospodárskej pôdy v lokalite.

59

Zistili sme prípady, keď kompenzácia poskytnutá z EPFRV alebo EFRH nepokryla plne finančné straty vyplývajúce z dodržiavania požiadaviek sústavy Natura 2000. To nepodporilo účasť na programoch. Napríklad pri akvakultúrnom chove v Poľsku boli poľnohospodári oprávnení na platby z EFRH, ak boli ich nádrže umiestnené v oblastiach sústavy Natura 2000. Finančné straty vyplývajúce z ochrany vtáctva pri nádržiach prevyšovali prijatú kompenzáciu[57]. Podobná kompenzácia sa poskytovala v Rumunsku len dva roky.

60

Našli sme aj dobré príklady, keď boli finančné prostriedky zamerané na ochranné opatrenia (pozri ***rámček 11***).

61

Celkovo sme zistili, že projekty programu LIFE najviac podnecovali postupy na podporu biodiverzity. Keďže je však financovanie prepojené na trvanie projektu, ich udržateľnosť často závisí od dostupnosti trvalejších zdrojov financovania[58]. Vo všeobecnosti sú EFRR a LIFE navrhnuté tak, aby sa vzájomne dopĺňali. Zistili sme však aj určité problémy s koordináciou opatrení medzi LIFE a EFRR, pretože oba môžu zahŕňať ten istý typ opatrení na vypracovanie plánov riadenia alebo niektorých ochranných opatrení. Napríklad v rámci programu LIFE v lokalite sústavy Natura 2000, ktorú sme navštívili, sa financovala nová štúdia o ochrane medveďa hnedého (Ursus arctos) v Rumunsku, hoci podobné štúdie boli už predtým financované v rámci iných projektov LIFE a EFRR.

57 Andrzej Martyniak, Piotr Hliwa, Urszula Szymańska, Katarzyna Stańczak, Piotr Gomułka, Jarosław Król, Próba oszacowania presji kormorana czarnego Phalacrocorax carbo (L. 1758) na ichtiofaunę wód na terenie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Opolszczyzna" oraz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Żabi Kraj" (ISBN 978.83.939958-0-6). [Pokus odhadnúť vplyv kormorána veľkého (Phalacrocorax carbo) (L. 1758) na ichtyofaunu vo vodách v oblasti združenia miestnych rybárov „Opolského vojvodstvo" a združenia miestnych rybárov „Žabí kraj"] (http://www.lgropolszczyzna.pl/pobierz1/00-broszura-Raport_Kormoran-web.pdf).

58 Osobitná správa č. 11/2009 „Udržateľnosť projektov LIFE – príroda a ich riadenie Komisiou" (http://eca.europa.eu).

Rámček 11

Príklady projektov EFRR a LIFE zamerané na ochranné opatrenia

V Rumunsku a Poľsku operačné programy EFRR v sektore životného prostredia[59], ktoré sa týkali konkrétne životného prostredia, riešili riadenie sústavy Natura 2000 financovaním vypracovania plánov riadenia lokalít.

Projekty LIFE sa tiež využívali najmä v Španielsku, kde z nich bola financovaná ochrana vzácnych druhov vtáctva hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*), ako aj výskumný program na určenie potenciálu námorných lokalít sústavy Natura 2000.

59 2007PL161PO002; 2007RO161PO004.

62

Opatrenia zamerané na výsledky majú potenciál byť účinnejšie. Vyžadujú si však dôkladnú prípravu, a to najmä z hľadiska zhromaždenia ekologických poznatkov a vybudovania administratívnych kapacít[60], a stanovenie primeraných ukazovateľov monitorovania, aby sa zabezpečila ich kontrolovateľnosť s primeranými nákladmi. Hoci deväť členských štátov[61], vrátane Nemecka, využívalo fondy EÚ na tieto systémy, dva nemecké regióny, ktoré sme navštívili, financovali tieto opatrenia z vlastných zdrojov (pozri ***rámček 12***).

60 „Ochrana biodiverzity prostredníctvom vymenovania výsledkov v oblasti ekológie", Inštitút pre európsku politiku v oblasti životného prostredia, december 2014, Európska komisia.

61 Írsko, Holandsko, Nemecko, Rakúsko, Fínsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko, Španielsko a Francúzsko.

Rámček 12

Program zameraný na výsledky v Nemecku

V Šlezvicku-Holštajnsku „*Wiesenbrüterprogramm*" (program pre vtáctvo v trávnych porastoch), z ktorého sa vyplácali kompenzácie, len ak bolo vtáctvo prítomné na príslušnom pozemku a ochranné opatrenia boli prijaté, bol financovaný čisto z vnútroštátnych a regionálnych zdrojov. Tento typ opatrenia nebol podporený z financovania EÚ, pretože regionálne orgány zastávali názor, že jeho náležitá kontrolovateľnosť nemohla byť zabezpečená s primeranými nákladmi.

Systémy monitorovania a predkladania správ neboli primerané na poskytnutie ucelených informácií o účinnosti sústavy Natura 2000

63

Účelom systémov monitorovania a predkladania správ je informovať Komisiu a členské štáty o pokroku sústavy Natura 2000 a poskytnúť rámec pre primerané činnosti riadenia. Pre vykonávanie sústavy Natura 2000 je relevantných niekoľko činností monitorovania a predkladania správ. Pokiaľ ide o fondy EÚ, monitorovanie na úrovni programu by malo poskytnúť informácie o vykonávaní programu a jeho prioritných osiach: ukazovatele výkonnosti by mali poskytnúť spoľahlivé a včasné údaje o tom, či opatrenia na podporu sústavy Natura 2000 dosahujú očakávané výstupy, výsledky a účinky. Na úrovni lokalít by sa monitorovanie ochranných opatrení malo vykonávať s cieľom posúdiť ich účinnosť a výsledky. Tieto informácie o výkonnosti môžu tiež viesť k aktualizácii štandardného formuláru údajov príslušnej lokality (pozri bod 8), v ktorom sa opisujú hlavné charakteristiky danej lokality, vrátane údajov o jej chránených biotopoch a druhoch. Napokon, členské štáty by mali monitorovať stav ochrany príslušných biotopov a druhov. Tieto informácie sa potom konsolidujú v správe o prírode, v ktorej sa uvádza stav a trendy na úrovni EÚ.

Sústava Natura 2000 nemala systém konkrétnych ukazovateľov výkonnosti

64

Ukazovatele[62] pre rôzne fondy EÚ sú stanovené v ich príslušných nariadeniach a programových dokumentoch s cieľom merať dosahovanie cieľov. Rôznorodosť potenciálnych zdrojov financovania sústavy Natura 2000 zo strany EÚ [EPFRV, EFRR, ENRF, Európsky sociálny fond (ESF), Kohézny fond a LIFE] komplikovala monitorovanie, ako sa tieto fondy konkrétne využívali pre sústavu v priebehu programového obdobia 2007 – 2013. Rôzne fondy nemali spoločné ukazovatele týkajúce sa konkrétne sústavy Natura 2000 na poskytnutie konsolidovaného prehľadu o účinkoch podpory EÚ, ale mali ukazovatele týkajúce sa biodiverzity, ktoré sú čiastočne relevantné pre sústavu Natura 2000 (pozri ***rámček 13***).

62 Ukazovateľmi výkonnosti sa zvyčajne merajú vstupy, výstupy, výsledky alebo vplyv politiky. Ukazovatele vstupov sa týkajú rozpočtu alebo iných zdrojov vyčlenených na opatrenie politiky. Ukazovatele výstupov vykazujú stupeň činnosti týkajúcej sa opatrenia politiky. Ukazovatele výsledkov zaznamenávajú priamy účinok opatrenia politiky vo vzťahu ku konkrétnym cieľom politiky. Ukazovatele vplyvu sa týkajú plánovaného účinku opatrenia z hľadiska vplyvu na širšie životné prostredie nad rámec tých, ktoré sú priamo ovplyvnené opatrením.

Rámček 13

Príklad ukazovateľa biodiverzity, ktorý sa netýkal konkrétne sústavy Natura 2000

Jeden ukazovateľ výsledkov pre EPFRV týkajúci sa platieb v rámci sústavy Natura 2000 a agroenvironmentálneho opatrenia bol „Oblasť úspešného hospodárenia na pôde prispievajúca k biodiverzite, kvalite vody, zmierneniu zmeny klímy, zlepšeniu kvality pôdy a predchádzaniu marginalizácii a opúšťaniu pôdy“. Merala sa ním celková plocha pôdy a lesov (v hektároch). Tento ukazovateľ neposkytol konkrétne informácie o výsledkoch opatrenia čisto vo vzťahu k sústave Natura 2000.

65

Všetky programy rozvoja vidieka obsahovali ukazovatele pre sústavu Natura 2000, ktoré sa zväčša zameriavali skôr na vstupy a výstupy než na výsledky. Hoci ukazovatele poskytli užitočné informácie, nemeralo sa nimi, či opatrenia financované EÚ boli úspešné v podporovaní biodiverzity v oblastiach sústavy Natura 2000 (pozri ***rámček 14***).

Rámček 14

Príklady ukazovateľov, ktoré neboli zamerané na výsledky v Poľsku

V programe rozvoja vidieka EPFRV na roky 2007 – 2013 sa podporovala sústava Natura 2000 prostredníctvom agroenvironmentálneho opatrenia „Ochrana ohrozených vtáčích druhov a prirodzených biotopov v oblastiach sústavy Natura 2000“. Ukazovatele výstupov boli definované z hľadiska plochy a počtu poľnohospodárov podporených z fondov EÚ s cieľom 378 000 ha trvalých trávnatých porastov a 153 000 poľnohospodárov. Nebolo však možné posúdiť, ako toto opatrenie prispelo k biodiverzite, pretože neboli poskytnuté nijaké ukazovatele výsledkov.

66

V ***tabuľke 2*** sú uvedené celkové ukazovatele na programové obdobie 2014 – 2020 použité na meranie príspevku fondov EÚ na sústavu Natura 2000 a biodiverzitu. Ako aj v predchádzajúcom období sa ukazovatele zameriavajú na biodiverzitu, ale nemeria sa ich prínos k biodiverzite konkrétne v lokalitách sústavy Natura 2000, a merajú sa nimi skôr vstupy a výstupy (počet projektov a plocha) než výsledky.

Tabuľka 2

Systém spoločných ukazovateľov pre rôzne fondy EÚ v programovom období 2014 – 2020

Téma	Oblasť politiky	Názov fondu	Opis ukazovateľa	Cieľ
Chránené oblasti	Rybné hospodárstvo	ENRF	Zvýšiť rozlohu sústavy Natura 2000 alebo iných oblastí alebo iné rozlohové ochranné opatrenia – rybné hospodárstvo	342 765 km^2
Biodiverzita	Rybné hospodárstvo	ENRF	Ochrana a obnova vodnej biodiverzity a ekosystémov	3 090 projektov
Životné prostredie	Biotopy chránené	EFRR, KF	Príroda a biodiverzita: Rozloha biotopov, ktoré sa podporujú v záujme lepšieho stavu ich ochrany	6 373 673 hektárov
Biodiverzita	PRV	EPFRV	Lesná plocha so zmluvami o hospodárení podporujúcimi biodiverzitu	4 063 177 hektárov
			Poľnohospodárska plocha so zmluvami o hospodárení podporujúcimi biodiverzitu a/alebo krajinné prvky	30 601 853 hektárov
			Percento celkovej poľnohospodárskej pôdy so zmluvami o hospodárení podporujúcimi biodiverzitu a/alebo krajinné prvky	17 %
			Percento celkovej lesnej plochy so zmluvami o hospodárení podporujúcimi biodiverzitu	3 %

1 Európsky námorný a rybársky fond, ktorý v programovom období 2014 – 2020 nahrádza Európsky fond pre rybné hospodárstvo.

Zdroj: Európska komisia.

67
Pokiaľ ide o program LIFE, v rámci predchádzajúceho auditu[63] sme zistili, že Komisia nevypracovala primerané ukazovatele na meranie výsledkov projektov programu LIFE v programovom období 2007 – 2013. Komisia nedávno zaviedla nový súbor povinných ukazovateľov pre všetky projekty v rámci programu LIFE na roky 2014 – 2020. Komisia výrazne vyzýva projekty z programového obdobia 2007 – 2013, ktoré stále prebiehajú, aby dodali tieto ukazovatele pri ich ukončení. Databáza ukazovateľov bude slúžiť ako kľúčový vstup pre hodnotenie v polovici trvania programu LIFE.

68
Na záver, neexistoval konsolidovaný systém na sledovanie výstupov a výsledkov týkajúcich sa sústavy Natura 2000 v rámci finančných nástrojov zdieľaného hospodárenia v programovom období 2007 – 2013. Rôzne programy a fondy nemali spoločný prístup k ukazovateľom či už na úrovni členských štátov alebo EÚ. Na programové obdobie 2014 – 2020, s výnimkou Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ENRF), pre ktorý boli stanovené dva konkrétne ukazovatele pre sústavu Natura 2000, budú všetky ukazovatele týkajúce sa sústavy Natura 2000 zahrnuté pod ukazovatele biodiverzity. To sťaží sledovanie výstupov a výsledkov, ktoré sa týkajú konkrétne sústavy Natura 2000, naprieč rôznymi fondmi.

Vykonávanie plánov monitorovania sústavy Natura 2000 bolo neprimerané

69
V článku 11 smernice o biotopoch sa požaduje, aby členské štáty vykonávali dohľad nad stavom ochrany prirodzených biotopov a druhov s mimoriadnym ohľadom na prioritné typy prirodzených biotopov a prioritných druhov. Na úrovni lokalít by sa v plánoch monitorovania malo stanoviť, ako sa kontroluje a meria výkonnosť ochranných opatrení stanovených v plánoch riadenia.

70
Na vnútroštátnej úrovni len tri[64] z piatich kontrolovaných členských štátov mali podrobné plány monitorovania stavu ochrany niektorých prirodzených biotopov a druhov. Vo Francúzsku však bolo vykonávanie týchto plánov monitorovania buď obmedzené alebo oneskorené pre značné súvisiace náklady. V Rumunsku sa jediné monitorovanie, ktoré sme zistili v priebehu nášho auditu, týkalo populácie medveďa. V odpovedi na prieskum dvanásť[65] členských štátov uviedlo, že vykonávajú pravidelné monitorovacie činnosti okrem tých, ktoré sa požadujú na vykazovanie každých šesť rokov podľa smernice o biotopoch (pozri body 73 až 78).

63 Pozri osobitnú správu č. 11/2009, s. 39.

64 Španielsko, Francúzsko a Rumunsko.

65 Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Írsko, Lotyšsko, Malta, Rakúsko, Portugalsko, Slovinsko a Slovensko.

71

Na úrovni lokalít sme zistili, že plány riadenia nemali vhodné ukazovatele, vyčíslené ciele a čiastkové ciele. To sťažuje monitorovanie vykonávania ochranných opatrení účinne a nepriaznivo tým ovplyvňuje dosahovanie cieľov ochrany. Štyri[66] z kontrolovaných členských štátov uviedli niektoré monitorovacie činnosti vo svojich plánoch riadenia, ale často boli nedostatočne podrobné (napr. nekonkretizovalo sa v nich, ako sa bude merať vplyv navrhovaných opatrení na príslušné druhy a biotopy), ani časovo ohraničené (napr. neuvádzala sa frekvencia monitorovacích činností). Určité monitorovacie činnosti sa vykonávali na 14 z 24 kontrolovaných lokalít (pozri ***tabuľku 3*** v ***prílohe***). Kontrolné činnosti a činnosti presadzovania na odhaľovanie a predchádzanie zhoršovania stavu lokalít boli obmedzené. Zistili sme príklady osvedčených postupov aj zlých postupov, ktoré sú uvedené v ***rámčeku 15***.

72

Monitorovanie na úrovni lokalít umožňuje zhromažďovať informácie na aktualizáciu poznatkov o druhoch a biotopoch prítomných v danej lokalite. Získané informácie môžu viesť k aktualizácii štandardných formulárov údajov (ŠFÚ)[67]. Členské štáty vypracúvajú ŠFÚ za každú lokalitu. Sú veľmi dôležitým nástrojom, pretože poskytujú súhrnné informácie o charakteristikách každej lokality a chránených prvkoch, ktoré sa v nej nachádzajú. Zistili sme, že päť kontrolovaných členských štátov[68] pravidelne neaktualizovalo ich ŠFÚ (pozri ***tabuľku 3*** v ***prílohe***) a Komisia to nekontrolovala, ani nesledovala.

66 Španielsko, Francúzsko, Poľsko a Rumunsko. Dva nemecké regióny vykonávali určité monitorovacie činnosti v lokalitách, neuvádzali ich však v plánoch riadenia lokalít.

67 Vo vykonávacom rozhodnutí Komisie 2011/484/EÚ z 11. júla 2011 o formáte poskytovania informácií o lokalitách sústavy Natura 2000 (Ú. v. EÚ L 198, 30.7.2011, s. 39) sa stanovuje formát slúžiaci na dokumentáciu sústavy Natura 2000. Pôvodným rozsahom ŠFÚ bol zoznam a zmapovanie lokalít na účely procesu ich označenia a kontrola informácií poskytnutých členskými štátmi v procese označenia lokalít.

68 Rumunsko aktualizovalo svoje štandardné formuláre údajov v nadväznosti na náš audit, čo je zachytené v ***tabuľke 3*** v ***prílohe***.

Rámček 15

Príklady monitorovania lokalít

Za jednu z lokalít, ktorú sme navštívili vo Francúzsku, bola vypracovaná výročná správa, v ktorej sa zaznamenával pokrok dosiahnutý v každom plánovanom ochrannom opatrení. Farebný kód (zelená, oranžová alebo červená) sa používal na označenie, či sa jednotlivé opatrenia vykonávajú podľa plánu.

V ďalšej navštívenej lokalite, tiež vo Francúzsku, vykonávanie ochranných opatrení zatiaľ nebolo posúdené, hoci bol plán riadenia prijatý viac než 10 rokov pred konaním nášho auditu. Táto absencia následného posudzovania výrazne ohrozuje ochranu a zachovanie druhov a biotopov v lokalite.

V jednej lokalite v Nemecku prevádzkovateľ letiska zrealizoval štúdiu na monitorovanie vtáctva mimo letiska v rámci prípravy výstavby ďalšej pristávacej dráhy. Zo štúdie vyplynulo, že z 500 cíbikov čiernochrbtých, ktoré sa pôvodne nachádzali v tejto lokalite, zostalo už len 200, čo predstavovalo zhoršenie stavu lokality. Pred touto štúdiou orgán spravujúci túto lokalitu nezistil pokles populácie.

Neúplné a nejednotné údaje znížili účinnosť monitorovania biotopov a druhov

73

Každých šesť rokov sú členské štáty povinné predložiť Európskej komisii správu o stave ochrany druhov a biotopov, ktoré sa nachádzajú na ich území, ktoré sú chránené na základe smerníc o prírode. Komisia následne zozbiera všetky údaje s pomocou Európskej environmentálnej agentúry (EEA), aby videla, ako dobre sa im darí v celej EÚ. Výsledky Komisia uverejňuje v správe nazvanej „Správa o stave prírody v EÚ“[69] (pozri bod 8).

74

Pri vypracúvaní správy o stave prírody EEA a Komisia spolupracujú s odborníkmi z členských štátov a skupín zainteresovaných strán, aby vypracovali usmernenia na podporovanie rovnakého porozumenia, čo a ako je potrebné vykazovať. To sa priebežne zlepšuje z jedného cyklu vykazovania do druhého. V poslednom kole vykazovania členské štáty poskytli údaje EEA v roku 2013. EEA skontrolovala tieto informácie a požiadala členské štáty, aby vykonali potrebné opravy. Na základe toho EEA vypracovala „súbor údajov za EÚ“, ktorý sa používa na vypracúvanie štatistík rozčlenených podľa členských štátov a slúži ako základ pre biogeografické posúdenia EÚ.

75

EEA mala systém na kontrolu hodnovernosti a konzistentnosti údajov prijatých od členských štátov. Zostavovanie údajov je však zodpovednosťou členských štátov a EEA nehrala žiadnu úlohu v kontrole zostavovania a spracovania údajov členskými štátmi pred ich predložením. To obmedzuje priestor EEA na zistenie nedostatkov a znižuje uistenie o kvalite údajov.

76

Komisia a EEA už v minulosti určili neúplnosť údajov ako závažný problém. Hoci úplnosť údajov stále nie je optimálna, od predchádzajúcej správy z roku 2009 sa zlepšila. Počet „neznámych“ posúdení klesol približne o 50 %, ale členské štáty majú stále priestor na zlepšenie. EEA zistila medzery v informáciách, ktoré poskytli členské štáty, čo je prekážkou pre jej posúdenie vykonávania smerníc. Za smernicu o biotopoch bolo viac než 10 % požadovaných informácií vykázaných ako neznáme alebo chýbajúce v 14 členských štátoch (pozri ***obrázok 5***).

69 COM(2015) 219 final, s. 17.

Obrázok 5

Podiel informácií požadovaných od členských štátov na predkladanie správ na základe smernice o biotopoch, ktoré boli uvedené ako neznáme alebo chýbajúce

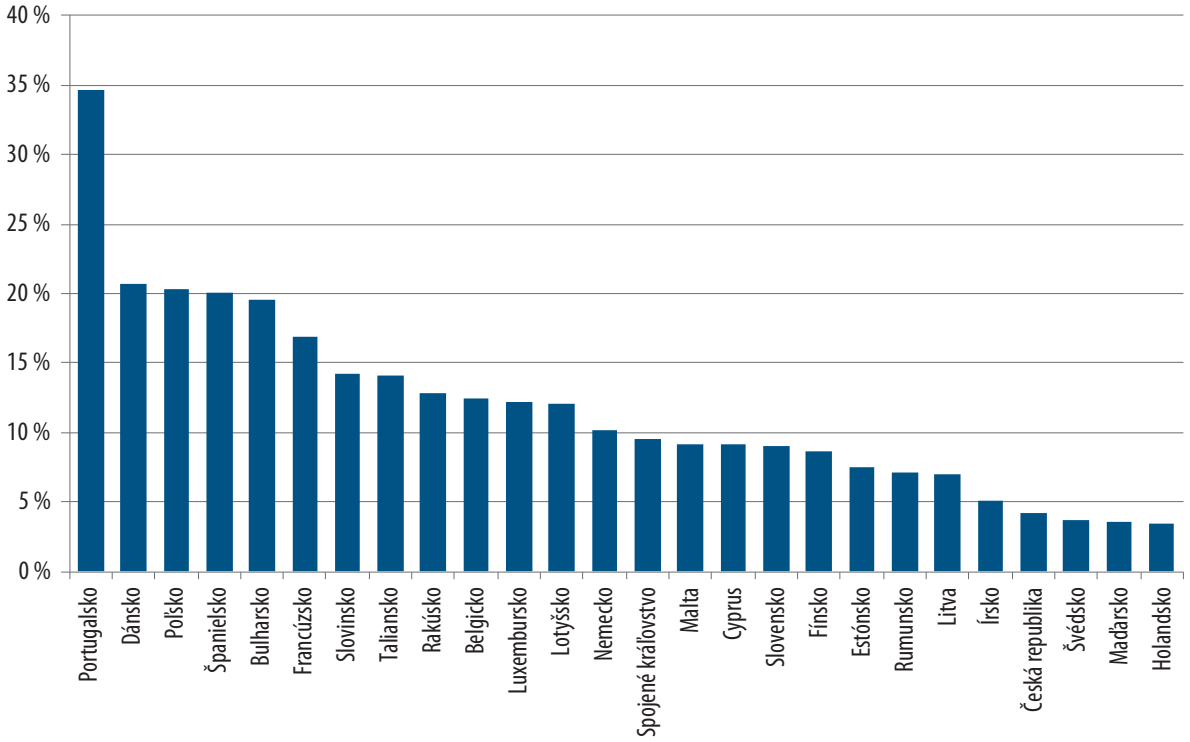

Pozn.: Grécko neposkytlo informácie.

Zdroj: Výkazníctvo Európskeho tematického centra na základe článku 17 smernice o biotopoch (obdobie rokov 2007 – 2012): http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_17/Reports_2013/Member_State_Deliveries.

77

Za smernicu o vtáctve bolo viac než 10 % požadovaných informácií vykázaných ako neznáme v 11 členských štátoch (pozri ***obrázok 6***).

78

Metodika zhromažďovania údajov je ponechaná na jednotlivé členské štáty. Členské štáty mali rozličné prístupy k posudzovaniu stavu ochrany[70] a trendom vykazovania[71] na základe spoločných metodík EÚ: niektoré členské štáty vypracovali svoje vlastné metódy zhromažďovania údajov, zatiaľ čo iné sa spoliehali na stanovisko odborníkov. Komisia zriadila skupinu odborníkov a *ad hoc* pracovné skupiny pre zjednotenie postupov, aby pracovala na lepšom zjednotení, porovnateľných posúdeniach, jasnejších konceptoch a praktických usmerneniach, ktoré by pomohli členským štátom. Zjednotenie zostáva výzvou pre ďalšie kolo vykazovania v roku 2019.

70 Priaznivý, nepriaznivý – neprimeraný, nepriaznivý – zlý alebo neznámy.

71 Zlepšujúci sa, stabilný, zhoršujúci sa alebo neznámy.

Obrázok 6

Podiel informácií požadovaných od členských štátov na predkladanie správ na základe smernice o vtáctve, ktoré boli uvedené ako neznáme

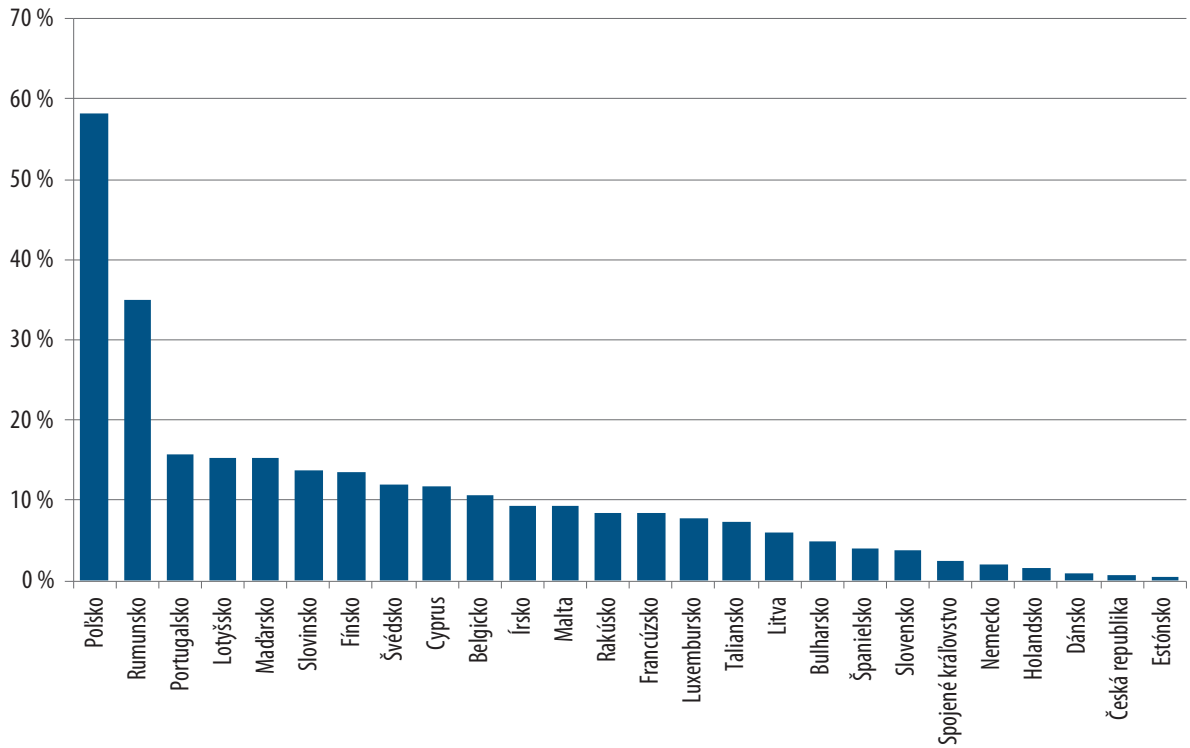

Pozn.: Grécko neposkytlo informácie.

Zdroj: Výkazníctvo a Európskeho tematického centra na základe článku 12 smernice o vtáctve (obdobie rokov 2008 – 2012): http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_12/Reports_2013/Member_State_Deliveries.

Závery a odporúčania

79

Biodiverzita sa uznáva ako veľká výzva pre Európsku úniu. Komisia prijala stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 po tom, ako EÚ nesplnila svoj cieľ v oblasti biodiverzity do roku 2010. V tejto stratégii je stanovených šesť operačných cieľov. Prvý sa zameriava na sústavu Natura 2000 a úplné vykonávanie smerníc o vtáctve a biotopoch. Tieto dve smernice sú základným kameňom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity.

80

Posúdili sme, či bola sústava Natura 2000 náležite vykonávaná tak, že sme preskúmali, či bola sústava Natura 2000 náležite riadená, financovaná a monitorovaná.

81

Hoci uznávame veľkú úlohu, ktorú sústava Natura 2000 zohráva v ochrane biodiverzity, dospeli sme k záveru, že sústava Natura 2000 nebola vykonávaná tak, aby sa využil jej plný potenciál. Výrazný pokrok je potrebný zo strany členských štátov a viac úsilia zo strany Komisie, aby sa lepšie prispievalo k dosiahnutiu ambicióznych cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020.

82

Členské štáty neriadili sústavu Natura 2000 dostatočne dobre. Koordinácia medzi príslušnými orgánmi, účasť zainteresovaných strán a cezhraničná spolupráca neboli dostatočne rozvinuté (body 20 až 22). Potrebné ochranné opatrenia sa často nestanovili v termínoch uvedených v smerniciach a neboli náležite vymedzené a plánované (body 23 až 27). Kontrolované členské štáty neposúdili náležite projekty s vplyvom na lokality sústavy Natura 2000 (body 28 až 34): posúdenia niekedy nemali dostatočnú kvalitu; kumulatívne účinky neboli náležite zohľadnené a vykonávanie zmierňujúcich opatrení príslušné orgány členských štátov neoverovali. Komisia aktívne dohliadala nad vykonávaním sústavy Natura 2000, hoci bol priestor na zlepšenie šírenia jej usmernení pre členské štáty (body 35 a 36). Komisia zaviedla postupy na riešenie vysokého počtu sťažností, vo všeobecnosti našla riešenia štruktúrovaným dialógom s členským štátom a v prípade potreby začala konania o porušení povinnosti (body 37 až 39).

Odporúčanie 1 – Dosiahnuť úplné vykonávanie smerníc o prírode

Pokiaľ ide o systémy zavedené na riadenie sústavy, členské štáty by do roku 2019 mali:

a) zabezpečiť náležitú koordináciu medzi všetkými orgánmi zapojenými do riadenia lokalít sústavy Natura 2000. Najmä odvetvia poľnohospodárstva a životného prostredia by mali navzájom úzko spolupracovať. Príslušné informácie by mali byť ľahko dostupné útvarom zodpovedným za riadenie sústavy;

Pokiaľ ide o ochranu lokalít, členské štáty by do roku 2020 mali:

b) dokončiť stanovenie potrebných ochranných opatrení pre lokality, ktoré boli vyhlásené pred viac než šiestimi rokmi, a zabezpečiť, aby sa v primeraných odhadoch zvažovali kumulatívne účinky a aby mali dostatočnú kvalitu;

Pokiaľ ide o poskytované usmernenia, Komisia by do roku 2019 mala:

c) zvýšiť jej úsilie na podporu šírenia a uplatňovania jej dokumentov s usmerneniami a výsledkov biogeografických seminárov a podporovať výmenu osvedčených postupov cezhraničnej spolupráce. Komisia by pri tom mala zvážiť, ako prekonať jazykové bariéry.

83

Finančné prostriedky EÚ sa nezmobilizovali dobre na podporu riadenia sústavy Natura 2000. Prístup EÚ k financovaniu vykonávania sústavy Natura 2000 je založený na využívaní existujúcich fondov EÚ. Využívanie týchto fondov na sústavu je v kompetencii členských štátov. Chýbali spoľahlivé informácie o finančných prostriedkoch EÚ použitých na sústavu Natura 2000 v programovom období 2007 – 2013 (body 41 až 44). Vyskytli sa nedostatky vo vypracúvaní PAR členskými štátmi a posúdenie potrieb financovania v programovom období 2014 – 2020 nebolo presné ani úplné (body 45 a 46). Na úrovni lokalít plány riadenia často neobsahovali presné a úplné posúdenie nákladov (bod 47) spojených s vykonávaním ochranných opatrení. V programových dokumentoch obdobia rokov 2014 – 2020 rôznych fondov EÚ sa úplne nezachytili potreby financovania (body 48 až 54) a Komisia neriešila tieto nedostatky štruktúrovaným spôsobom. Systémy financovania EÚ, obzvlášť v rámci SPP a regionálnej politiky/politiky súdržnosti, boli nedostatočne prispôsobené cieľom lokalít sústavy Natura 2000 (body 55 až 62).

Odporúčanie 2 – Financovanie a účtovanie nákladov na sústavu Natura 2000

Pokiaľ ide o financovanie sústavy Natura 2000, členské štáty by mali na ďalšie programové obdobie (ktoré začne v roku 2021):

a) odhadnúť presne a úplne súčasné výdavky a budúce potreby financovania na úrovni lokalít (začlenením odhadov nákladov na ochranné opatrenia do svojich plánov riadenia) a za celú sústavu;

b) aktualizovať PAR na základe vyššie uvedených odhadov a ochranných opatrení stanovených pre všetky lokality [pozri odporúčanie 1 písm. b) vyššie];

c) zabezpečiť jednotnosť priorít a cieľov stanovených v PAR a programových dokumentov rôznych nástrojov financovania EÚ a navrhnúť opatrenia zamerané na konkrétne potreby lokalít sústavy Natura 2000;

Pokiaľ ide o financovanie sústavy Natura 2000, Komisia by mala na ďalšie programové obdobie:

d) poskytnúť členským štátom usmernenia k zlepšeniu kvality prioritných akčných rámcov a k spoľahlivému a jednotnému spôsobu odhadovania plánovanej a skutočnej podpory sústavy Natura 2000 z programov financovania EÚ.

84

Systémy monitorovania a predkladania správ o sústave Natura 2000 neboli primerané na poskytnutie ucelených informácií o účinnosti tejto sústavy. Pokiaľ ide o fondy EÚ, nebol zavedený systém konkrétnych ukazovateľov výkonnosti, ktorý by poskytol informácie, či sa podporovanými opatreniami dosiahli očakávané výstupy, výsledky a vplyvy na sústavu Natura 2000. Ukazovatele existovali na úrovni programov, ale týkali sa častejšie všeobecných cieľov biodiverzity a zamerali sa skôr na výstupy než na výsledky ochrany sústavy Natura 2000 (body 64 až 68). Pokiaľ ide o monitorovanie opatrení na úrovni lokalít, bolo neprimerané: plány monitorovania často neboli začlenené do dokumentov o riadení lokalít, alebo keď boli, často neboli buď dostatočne podrobné, alebo neboli časovo ohraničené (body 69 až 71). Štandardné formuláre údajov pre lokality sa vo všeobecnosti neaktualizovali v nadväznosti na monitorovacie činnosti (bod 72). Pokiaľ ide o monitorovanie a predkladanie správ o stave ochrany chránených biotopov a druhov, údaje, ktoré členské štáty vykazovali pre správu „Stav prírody“, boli príliš často neúplné a porovnateľnosť zostávala výzvou (body 73 až 78).

Odporúčanie 3 – Meranie výsledkov dosiahnutých sústavou Natura 2000

Pokiaľ ide o systém ukazovateľov výkonnosti pre programy financovania EÚ, členské štáty by mali na ďalšie programové obdobie (ktoré začne v roku 2021):

a) začleniť ukazovatele a ciele pre príslušné fondy, ktoré sú špecifické pre sústavu Natura 2000, a umožniť precíznejšie a presnejšie sledovanie výsledkov dosiahnutých financovaním sústavy Natura 2000;

a Komisia by mala na ďalšie programové obdobie:

b) stanoviť prierezové ukazovatele sústavy Natura 2000 pre všetky fondy EÚ.

Pokiaľ ide o plány monitorovania biotopov, druhov a lokalít, členské štáty by do roku 2020 mali:

c) s cieľom merať výsledky ochranných opatrení vypracovať plány monitorovania na úrovni lokalít, vykonávať ich a aktualizovať štandardné formuláre údajov pravidelne.

Túto správu prijala komora I, ktorej predsedá Phil WYNN OWEN, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí 11. januára 2017.

Za Dvor audítorov

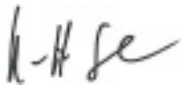

Klaus-Heiner LEHNE
President

Tabuľka 1 – Počet a plocha lokalít sústavy Natura 2000

	Plocha v km²	Počet lokalít			Plocha sústavy Natura 2000 podľa členských štátov EÚ (km²) Spolu (suchozemské + vodné)			Podiel európskej rozlohy členského štátu pokrytého:		
	(Európska časť)	ÚEV	OCHÚ	Natura 2000	ÚEV	OCHÚ	Natura 2000	ÚEV	OCHÚ	Natura 2000
Belgicko	30 528	281	255	310	4 404	3 500	5 158	10,73 %	10,42 %	12,73 %
Bulharsko	110 910	234	119	340	35 740	25 776	41 048	29,99 %	22,74 %	34,46 %
Česká republika	78 866	1 075	41	1 116	7 856	7 035	11 061	9,96 %	8,92 %	14,03 %
Dánsko	43 093	261	113	350	19 670	14 789	22 647	7,37 %	6,05 %	8,34 %
Nemecko	357 031	4 557	742	5 206	54 451	59 966	80 773	9,39 %	11,27 %	15,45 %
Estónsko	45 226	542	66	568	11 669	12 662	14 837	17,21 %	13,67 %	17,87 %
Írsko	70 280	430	165	595	16 950	5 895	19 486	10,19 %	6,14 %	13,13 %
Grécko	131 940	241	202	419	28 078	29 527	42 946	16,21 %	20,94 %	27,09 %
Španielsko	504 782	1 467	644	1 863	172 268	153 032	222 142	23,26 %	20,00 %	27,29 %
Francúzsko	549 192	1 364	392	1 756	75 585	79 087	111 677	8,68 %	7,93 %	12,74 %
Chorvátsko	56 594	741	38	779	20 708	18 146	25 690	28,34 %	30,10 %	36,58 %
Taliansko	301 333	2 314	610	2 589	48 561	44 113	63 965	14,21 %	13,31 %	18,97 %
Cyprus	5 736	40	30	63	883	1 644	1 784	13,11 %	26,74 %	28,82 %
Lotyšsko	64 589	329	98	333	10 085	10 889	11 833	11,49 %	10,23 %	11,53 %
Litva	65 301	410	84	485	6 665	6 586	9 248	9,40 %	8,47 %	12,16 %
Luxembursko	2 597	48	18	66	416	418	702	16,02 %	16,10 %	27,03 %
Maďarsko	93 030	479	56	525	14 442	13 747	19 949	15,52 %	14,78 %	21,44 %
Malta	316	32	13	39	233	17	234	12,97 %	4,11 %	12,97 %
Holandsko	41 526	139	76	194	14 810	10 502	17 315	7,55 %	11,48 %	13,29 %
Rakúsko	83 859	247	99	294	9 191	10 169	12 691	10,96 %	12,13 %	15,13 %
Poľsko	312 685	849	145	987	38 526	55 617	68 401	10,93 %	15,48 %	19,56 %
Portugalsko	91 990	106	62	165	39 781	17 952	50 895	17,05 %	10,01 %	20,67 %
Rumunsko	238 391	383	148	531	41 469	36 978	55 674	16,68 %	14,83 %	22,56 %
Slovinsko	20 273	323	31	354	6 640	5 078	7 684	32,73 %	25,00 %	37,85 %
Slovensko	48 845	473	41	514	5 837	13 106	14 442	11,95 %	26,83 %	29,57 %
Fínsko	338 145	1 721	468	1 865	55 357	31 080	55 988	14,36 %	7,29 %	14,45 %
Švédsko	414 864	3 986	544	4 082	64 003	30 075	64 578	13,20 %	6,11 %	13,32 %
Spojené kráľovstvo	244 820	654	272	924	80 190	28 051	95 106	5,35 %	6,54 %	8,54 %
EÚ 28	**4 346 742**	**23 726**	**5 572**	**27 312**	**884 469**	**725 433**	**1 147 956**	**13,84 %**	**12,38 %**	**18,12 %**

Zdroj: Európska komisia, Barometer Natura 2000, január 2016.

Tabuľka 2 – Počet území európskeho významu (ÚEV) a osobitných území ochrany (OÚO)

Krajina	ÚEV do januára 2010 (lehota uplynula)	Označené ako OCHÚ do januára 2016
Belgicko	280	130
Bulharsko	228	6
Česká republika	1 082	287
Dánsko	261	261
Nemecko	4 622	2 658
Estónsko	531	535
Írsko	424	5
Grécko	239	239
Španielsko	1 448	985
Francúzsko	1 366	1 183
Chorvátsko	0	0
Taliansko	2 288	522
Cyprus	36	2
Lotyšsko	324	329
Litva	279	84
Luxembursko	48	48
Maďarsko	467	479
Malta	28	0
Holandsko	146	139
Rakúsko	168	149
Poľsko	823	0
Portugalsko	96	34
Rumunsko	273	0
Slovinsko	259	229
Slovensko	382	305
Fínsko	1 715	1 710
Švédsko	3 983	3 983
Spojené kráľovstvo	623	622
EÚ 28	**22 419**	**14 924**

Zdroj: Európska komisia.

Tabuľka 3 – Prehľad 24 preskúmaných lokalít

Členský štát	Lokalita	Typ lokality	Rozloha (ha)	Biogeografický región	Plán riadenia schválený	Včasné prijatie plánov riadenia	Vykonávanie plánu riadenia začalo	Revízia plánu riadenia	Následná kontrola vykonávania	Vykonávanie plánov monitorovania	Monitorovanie niektorých lokalít[2]	Aktualizácia štandardného formulára údajov
Nemecko	Lokalita 1	OCHÚ, OÚO	15 014	Atlantický	Áno[1]	Áno[1]	Áno	Nevzťahuje sa	Áno	Nie	Áno	Áno[1]
	Lokalita 2	OCHÚ, OÚO	74 690	Kontinentálny	Áno[1]	Áno[1]	Áno	Nevzťahuje sa	Áno	Nie	Áno	Áno[1]
	Lokalita 3	OCHÚ, OÚO	4 525	Kontinentálny	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 4	OCHÚ	1 927	Alpský	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 5	OCHÚ, OÚO	4 180	Kontinentálny	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
Španielsko	Lokalita 1	OCHÚ, OÚO	37 804	Atlantický	Áno	Nie	Áno[1]	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	OCHÚ, OÚO	27 983	Stredomorský	Áno	Nie	Áno[1]	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 3	OCHÚ, ÚEV	29 285	Stredomorský	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 4	OCHÚ, OÚO	9 689	Makaronézsky	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 5	OCHÚ	634	Makaronézsky	Áno	Áno	Áno[1]	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Áno
Francúzsko	Lokalita 1	OCHÚ, OÚO	33 695	Atlantický	Áno	Áno	Áno[1]	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 2	OCHÚ, OÚO	18 840	Atlantický	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 3	ÚEV	9 369	Stredomorský	Áno	Nie	Áno	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 4	OCHÚ, ÚEV	39 781	Alpský	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie	Áno	Nie
Poľsko	Lokalita 1	ÚEV	157	Kontinentálny	Áno	Áno	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 2	OCHÚ	30 778	Kontinentálny	Áno	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 3	OCHÚ	6 846	Kontinentálny	Áno	Áno	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 4	ÚEV	249	Alpský	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 5	ÚEV	8 256	Alpský	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
Rumunsko	Lokalita 1	OCHÚ	1 527	Panónsky	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Áno
	Lokalita 2	ÚEV	1 855	Kontinentálny	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Nie	Áno
	Lokalita 3	ÚEV	4 281	Alpský	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Áno
	Lokalita 4	OCHÚ	881	Čiernomorský	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Áno
	Lokalita 5	OCHÚ, ÚEV	2 413	Stepný	Nie	Nie	Nie	Nevzťahuje sa	Nie	Nie	Áno	Áno
Spolu ÁNO					**12**	**8**	**9**	**0**	**4**	**2**	**14**	**8**
Spolu NIE					**12**	**16**	**15**	**3**	**20**	**22**	**10**	**16**

1 Čiastočne.

2 Monitorovacie činnosti nezahrnuté do plánov monitorovania.

Tabuľka 4 – Prehľad preskúmaných primeraných odhadov (PO)

Členský štát	Lokalita	Projekt	PO požadovaný?	PO jednotne a úplne vykonaný?	Druh kontroly				Zmierňujúce opatrenia začlenené?	Kompenzačné opatrenia začlenené?
					Vplyv na všetky druhy a biotopy analyzovaný?	Vysledovateľnosť rozhodnutí zabezpečená?	Kvalita PO dostatočná? (napr. nedostatok vhodných zamestnancov)	Kumulatívny účinok náležite posúdený?		
Nemecko	Lokalita 1	Projekt 1.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 1	Projekt 1.2	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 1	Projekt 1.3	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.1	Áno	Nie	Nie	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.2	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.1	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.2	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.1	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.2	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie
	Lokalita 5	Projekt 5	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
Španielsko	Lokalita 1	Projekt 1.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 1	Projekt 1.2	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.1	Áno	Nie	Nie	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.2	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.1	Áno	-	-	-	-	-	-	-
	Lokalita 3	Projekt 3.2	Áno	-	-	-	-	-	-	-
	Lokalita 4	Projekt 4.1	Áno	-	-	-	-	-	-	-
	Lokalita 4	Projekt 4.2	Áno	-	-	-	-	-	-	-
	Lokalita 5	Projekt 5.1	Áno	-	-	-	-	-	-	-
	Lokalita 5	Projekt 5.2	Áno	-	-	-	-	-	-	-
Francúzsko	Lokalita 1	Projekt 1.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.2	Áno[1]	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.3	Áno[1]	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.1.	Áno	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.2.	Áno[1]	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.3	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.1	Áno	Nie	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.2	Áno[1]	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.3	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie

Členský štát	Lokalita	Projekt	PO požadovaný?	PO jednotne a úplne vykonaný?	Druh kontroly				Zmierňujúce opatrenia začlenené?	Kompenzačné opatrenia začlenené?
					Vplyv na všetky druhy a biotopy analyzovaný?	Vysledovateľnosť rozhodnutí zabezpečená?	Kvalita PO dostatočná? (napr. nedostatok vhodných zamestnancov)	Kumulatívny účinok náležite posúdený?		
Poľsko	Lokalita 1	Projekt 1	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.2	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.2	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.2	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 5	Projekt 5.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 5	Projekt 5.2	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
Rumunsko	Lokalita 1	Projekt 1.1	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.1	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
	Lokalita 2	Projekt 2.2	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.1	Áno	Nie	-	Nie	-	-	-	Nie
	Lokalita 3	Projekt 3.2	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.1	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 4	Projekt 4.2	Áno	Nie	-	Nie	-	-	Áno	Nie
	Lokalita 5	Projekt 5.1	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie
	Lokalita 5	Projekt 5.2	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
Spolu ÁNO			**47**	**7**	**28**	**36**	**24**	**7**	**30**	**0**
Spolu NIE				**34**	**11**	**5**	**15**	**32**	**10**	**41**
Nedostatočná dokumentácia na vyvodenie záveru				**6**	**8**	**6**	**8**	**8**	**7**	**6**
Spolu			**47**	**47**	**47**	**47**	**47**	**47**	**47**	**47**

1 Zjednodušené postupy; orgán životného prostredia nepožaduje ucelený PO.

Vysvetlivky: - Nedostatočná dokumentácia na vyvodenie záveru.

Poznámka: Po primeranom odhade projekt 1.1 v Nemecku a 5.1 v Poľsku nezískali od príslušných orgánov povolenie na pokračovanie.

Tabuľka 5 – Financovanie sústavy Natura 2000 z fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013

Názov fondu	Cieľ fondu
Finančný nástroj pre životné prostredie (LIFE+)	Zložky Príroda a biodiverzita programu LIFE+ majú podporovať ďalší rozvoj a vykonávanie sústavy Natura 2000.
Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)	Sú dva druhy špecifických platieb v rámci sústavy Natura 2000 v rozvoji vidieka: opatrenie 213 „Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou“ a opatrenie 224 „Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou (Lesy)“. Ostatné opatrenia rozvoja vidieka sa pravdepodobne využívajú v lokalitách sústavy Natura 2000, najmä opatrenie 214 „agroenvironmentálne platby“.
Európsky fond pre rybné hospodárstvo (EFRH)	Akva-environmentálne opatrenia môžu podporovať „trvalo udržateľnú akvakultúru kompatibilnú s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000“. Okrem toho EFRH možno využiť na podporu opatrení spoločného záujmu s cieľom „ochrany a zlepšenia životného prostredia v rámci sústavy Natura 2000, keď jej územie priamo súvisí s rybolovnými činnosťami, s výnimkou prevádzkových nákladov“.
Európsky fond pre regionálny rozvoj (EFRR)	Niekoľko opatrení v rámci štrukturálnych fondov sa môže týkať lokalít sústavy Natura 2000, najmä opatrenie 51 „Podpora biodiverzity a ochrany prírody (vrátane sústavy Natura 2000)“, opatrenie 55 „Podpora prírodného bohatstva“ a opatrenie 56 „Ochrana a rozvoj prírodného dedičstva“.
Európsky sociálny fond (ESF)	
Kohézny fond	
7. rámcový program v oblasti výskumu (7. RP)	7. RP podporuje nadnárodný výskum v celom rade tematických oblastí, napr. životné prostredie.

Zdroj: Analýza EDA.

Odpoveď Komisie

Zhrnutie

III
V dôsledku hodnotenia týkajúceho sa kontroly vhodnosti Komisia v roku 2017 plánuje prijať akčný plán na zlepšenie vykonávania smerníc o prírode.

IV
Stanovenie a vykonávanie potrebných opatrení týkajúcich sa ochrany je kľúčové na dosiahnutie cieľov smerníc. Vyžaduje si to dobré znalosti o ekologických požiadavkách týkajúcich sa biotopov a druhov, ktoré niekedy ešte stále nie sú k dispozícii.

V
Politika súdržnosti v plnej miere integruje faktory ochrany prírody, pokiaľ ide o možnosť financovania opatrení týkajúcich sa lokalít sústavy Natura 2000, aj pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa zabránilo poškodeniu uvedených lokalít investíciami, ktorých primárnym cieľom nie je ochrana sústavy Natura 2000.

Obnova, ochrana a posilnenie biodiverzity vrátane oblastí sústavy Natura 2000 je jednou z čiastkových priorít rozvoja vidieka. Členské štáty tak majú v rámci tejto politiky právny základ a nástroje na podporu riadenia lokalít sústavy Natura 2000. V programoch rozvoja vidieka (PRV) na roky 2014 – 2020 bolo takmer 44 miliárd EUR z EPFRV pridelených na prioritu 4 (takmer 45 %), ktorá zahŕňa čiastkovú prioritu biodiverzity a ktorá priamo aj nepriamo prispieva k biodiverzite, aj keď nie je možné uviesť presný rozpočet na riadenie sústavy Natura 2000. Okrem toho sa na viac ako 18 % poľnohospodárskej pôdy (popri lesnej pôde) vzťahujú zmluvy o riadení, ktorými sa podporuje biodiverzita, hoci nie je možné uviesť presnú oblasť, na ktorú sa vzťahuje zmluva o riadení, na účely vykonávania plánov riadenia sústavy Natura 2000.

VI
Pre Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) a pre Kohézny fond (KF) nebolo podávanie správ o ukazovateľoch v rokoch 2007 – 2013 povinné. Neexistoval žiadny základný (spoločný) ukazovateľ týkajúci sa sústavy Natura 2000 – neexistovali žiadne základné (spoločné) ukazovatele pre výsledky. Pre programové obdobie 2014 – 2020 existuje jeden ukazovateľ pre biodiverzitu (plocha biotopov podporovaná na dosiahnutie lepšieho stavu ochrany).

EPFRV má osobitné ukazovatele výstupov s cieľom monitorovať operácie podporované v rámci sústavy Natura 2000. Hodnotenia *ex post* za roky 2007 – 2013, ktoré majú predložiť členské štáty, sa majú vypracovať do konca roka 2016 a Komisia ich zhrnie v roku 2017.

EFRR, EPFRV a KF pokrývajú obrovský počet rôznych oblastí. Znásobenie počtu ukazovateľov pre jednu oblasť by preto znamenalo podobnú povinnosť aj pre ostatné oblasti.

Odpoveď Komisie

Úvod

07
Keďže Komisia kontroluje konzistentnosť medzi potrebami a cieľmi identifikovanými v prioritných akčných rámcoch a programoch financovania, členské štáty sa môžu rozhodnúť dosiahnuť ciele prioritných akčných rámcov použitím iných fondov a prostriedkov.

V prípade väčších projektov v rámci politiky súdržnosti, ktoré sú financované z EFRR alebo KF, Komisia kontroluje súlad s požiadavkami týkajúcimi sa sústavy Natura 2000 pred tým, ako sa v súvislosti sa uvedenými projektmi prijme rozhodnutie Komisie.

Pripomienky

Rámček 2 – Druhá zarážka
Očakáva sa, že vďaka koncepcii partnerstva a viacúrovňového riadenia zahrnutej v spoločných ustanoveniach pre všetky európske štrukturálne a investičné fondy sa koordinácia medzi rôznymi aktérmi zainteresovanými v danej politike stane bežnou praxou. Príslušné verejné orgány by mali byť súčasťou partnerstva, ktoré by však malo byť organizované v súlade s inštitucionálnym a právnym rámcom členských štátov a národnými a regionálnymi právomocami. V rámci tejto koncepcie sú riadiace orgány povinné zapojiť partnerov do prípravy a vykonávania programov. Komisia tiež prijala Európsky kódex správania pre partnerstvo s cieľom uľahčiť zavedenie koncepcie v členských štátoch na programové obdobie 2014 – 2020.

32
Pokiaľ ide o poľský projekt, nesplnenie podmienky vyplývajúcej zo schválenia rozvoja projektu je jasným porušením nielen práva EÚ, ale aj poľských právnych predpisov. Podľa informácií Komisie sa v tejto súvislosti v poľských právnych predpisoch stanovujú dostatočné ustanovenia. Najmä v poľskom stavebnom zákone sa pre určité typy projektov (najmä cesty, železnice a iné projekty patriace do rozsahu pôsobnosti smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie) vyžaduje po dokončení stavebných prác a pred uvedením postavenej infraštruktúry do prevádzky získanie „povolenia na prevádzku stavby“. Komisia si je však vedomá toho, že sa môžu vyskytnúť nedostatky vo vykonávaní. Prípady nedodržania podmienok týkajúcich sa životného prostredia sa môžu nahlasovať príslušnému Regionálnemu riaditeľstvu pre ochranu životného prostredia, ktoré prijme opatrenia na presadzovanie práva podľa zákona o presadzovaní správnych konaní.

36
Nie je možné vyhnúť sa jazykovej bariére vzhľadom na nadnárodný charakter biogeografického procesu a obmedzené dostupné zdroje, ktoré neumožňujú tlmočenie počas zasadnutí.

Okrem toho útvary Komisie vyzvali všetkých aktérov zapojených do tohto procesu, aby sprístupnili dokumenty osobitného záujmu (napríklad vnútroštátne tlmočnícke príručky týkajúce sa typov biotopov a ich stavu ochrany) v ich jazyku. Napokon, podujatia venované vytváraniu sietí sa môžu organizovať aj v iných jazykoch, nielen v angličtine, v závislosti od zapojených krajín/regiónov.

41
Pokiaľ ide o EPFRV, existujú údaje o výdavkoch na opatrenia, ktoré sa osobitne týkajú sústavy Natura 2000 (opatrenie 213 – „platby v rámci sústavy Natura 2000“ a opatrenie 224 „lesnícke platby v rámci sústavy Natura 2000“). Na pokrytie výdavkov vynaložených v rámci sústavy Natura 2000 prostredníctvom iných opatrení Komisia zvýšila svoje snahy o monitorovanie financovania sústavy Natura 2000 v programovom období 2014 – 2020. Budú sa monitorovať najmä výdavky realizované v rámci agroenvironmentálno-klimatického opatrenia v oblastiach sústavy Natura 2000.

Pokiaľ ide o EFRR a KF, existovali rozpočtové prostriedky týkajúce sa sústavy Natura 2000 pod kategóriou opatrenia 51 „*Podpora biodiverzity a ochrany prírody (vrátane sústavy Natura 2000)*“. Na lepšie odlíšenie financovania pre sústavu Natura 2000 od inej podpory týkajúcej sa biodiverzity boli na obdobie 2014 – 2020 vytvorené dve samostatné kategórie označené číslami 085 a 086.

42
Orgány členských štátov si môžu slobodne zvoliť spôsob riadenia a financovania ich sústavy Natura 2000.

Opatrenia týkajúce sa ochrany v lokalitách sústavy Natura 2000 sú zvyčajne kombináciou povinností a dobrovoľných opatrení. Výber prístupu má vplyv na nástroje, ktoré sa môžu použiť na financovanie.

Podpora v rámci opatrení 213 a 224 by mohla byť udelená len pre povinné požiadavky vymedzené v plánoch riadenia alebo v ekvivalentných nástrojoch. V dôsledku absencie takýchto plánov alebo nástrojov v mnohých lokalitách sústavy Natura 2000 nie je využívanie týchto opatrení v uvedených lokalitách možné.

Okrem toho väčšina členských štátov si spravidla vybrala riadenie lokalít sústavy Natura 2000 prostredníctvom dobrovoľného prístupu, kde by mohli byť relevantné iné nástroje, napríklad agroenvironmentálne opatrenie. Z toho dôvodu obmedzené využívanie opatrení 214 a 224 neposkytuje úplný obraz podpory rozvoja vidieka pre sústavu Natura 2000.

Pozri aj odpoveď na bod 41.

43
V rámci EFRR a KF sú podpora pre sústavu Natura 2000 a iné opatrenia týkajúce sa ochrany biodiverzity/prírody zaradené na obdobie 2007 – 2013 do rovnakej kategórie opatrenia. To sa zmenilo pre obdobie 2014 – 2020, pre ktoré je podpora pre lokality sústavy Natura 2000 v samostatnej kategórii opatrenia.

V kontexte rozvoja vidieka existujú rôzne opatrenia, ktoré priamo alebo nepriamo prispievajú k sústave Natura 2000, napríklad podpora ochrany pôdy v rámci agroenvironmentálneho opatrenia tiež prispieva k biodiverzite. Odlišovanie podpory pre sústavu Natura 2000 od financovania pre iné akcie v oblasti životného prostredia by mohlo viesť k riziku, že sa nezohľadní skutočný charakter mnohých opatrení prinášajúci viaceré účinky. Z toho dôvodu je účtovníctvo pre čiastkové akcie environmentálnej priority 4 v rámci rozvoja vidieka vykazované na súhrnnej úrovni priority.

V programoch rozvoja vidieka (PRV) na roky 2014 – 2020 bolo takmer 44 miliárd EUR z EPFRV (takmer 45 %) pridelených na prioritu 4, ktorá priamo aj nepriamo prispieva k biodiverzite, aj keď nie je možné uviesť presný rozpočet na riadenie sústavy Natura 2000. Okrem toho sa na viac ako 18 % poľnohospodárskej pôdy (popri lesnej pôde) vzťahujú zmluvy o riadení, ktorými sa podporuje biodiverzita, hoci nie je možné uviesť presnú oblasť, na ktorú sa vzťahuje zmluva o riadení, na účely vykonávania plánov riadenia sústavy Natura 2000.

Pozri tiež odpoveď Komisie na bod 42.

Odpoveď Komisie

44
Komisia chce zdôrazniť toto:

– pokiaľ ide o EPFRV, Komisia zvýšila svoje snahy o monitorovanie financovania sústavy Natura 2000 v programovom období 2014 – 2020,

– pokiaľ ide o EFRR a KF, existujú údaje za každý členský štát týkajúce sa podpory pridelenej z EFRR a KF na ochranu biodiverzity/prírody, ktorá tiež zahŕňa podporu pre lokality sústavy Natura 2000 (pozri aj odpoveď na bod 41).

45
Komisia zhrnula a stručne analyzovala informácie prijaté od väčšiny členských štátov vo forme interných dokumentov (tiež s podporou z externej zmluvy).

Pokiaľ ide o činnosti nadväzujúce na posúdenia, proces nebol formalizovaný. V dôsledku bilaterálnych výmen (napríklad počas seminárov o financovaní) alebo v rámci projektov prioritných akčných rámcov/integrovaných projektov v rámci LIFE boli však členské štáty/regióny vyzvané, aby aktualizovali svoje prioritné akčné rámce, a to sa už uskutočnilo vo viacerých členských štátoch alebo regiónoch (napríklad Španielsko, Írsko, Holandsko, Wales).

49
Existenciu financovania sústavy Natura 2000 určuje voľba členských štátov podporiť sústavu Natura 2000 vo svojich operačných programoch. To je tiež v súlade s pozorovaním č. 9 („*Členské štáty zodpovedajú za zriadenie, správu a financovanie sústavy lokalít Natura 2000*“).

Pozri odpoveď Komisie na body 41 a 43.

50
Tematické zameranie nebráni investíciám do ochrany životného prostredia vrátane ochrany biodiverzity, ale investície sú zamerané v prípade rozvinutejších regiónov mimo základnej infraštruktúry hospodárenia s vodou a nakladania s odpadom. V dôsledku toho vidíme podobnú situáciu, pokiaľ ide o finančné prostriedky pridelené na opatrenia na ochranu biodiverzity/prírody na programové obdobie 2014 – 2020 (3,7 miliardy EUR, z toho približne 1 miliarda EUR pre lokality sústavy Natura 2000) a na programové obdobie 2007 – 2013 (3,7 miliardy EUR). Okrem toho sa v nariadeniach týkajúcich sa politiky súdržnosti vyžaduje, aby zásada udržateľného rozvoja vrátane ochrany životného prostredia a biodiverzity bola horizontálne začlenená do vynakladania finančných prostriedkov. To znamená, že na obdobie 2014 – 2020 sa majú environmentálne aspekty zohľadniť vo všetkých investíciách podporovaných z fondov politiky súdržnosti.

51
Pozri odpoveď Komisie na bod 7.

Prioritné akčné rámce neboli jediným spôsobom zabezpečenia primeraného zohľadnenia sústavy Natura 2000 v programoch spolufinancovania. Útvary Komisie v tejto súvislosti vynaložili množstvo úsilia aj napriek obmedzeniam prioritných akčných rámcov.

52
Okrem toho dokonca aj v rámci iných generálnych riaditeľstiev, napríklad GR REGIO, sa takisto vykonala interná kontrola súladu s politikami EÚ v oblasti životného prostredia (vrátane preskúmaní na základe partnerských dohôd/operačných programov vykonaných samostatnými špecialistami, ktorí sú súčasťou tematických sietí). Usmernenie sa poskytlo aj geografickým oddeleniam GR REGIO, pozri napríklad: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_fiche_biodiversity_n2000.pdf.

53
Komisia chce zdôrazniť, že časové a zdrojové obmedzenia neumožnili štrukturálny prístup. Pre operačné programy a programy rozvoja vidieka boli počas posúdení vždy použité osobitné kontrolné zoznamy vypracované GR ENV, aj keď príslušné tabuľky neboli kvôli časovým a zdrojovým obmedzeniam vždy vyplnené.

Je potrebné pripomenúť, že v krátkom časovom rámci (niekedy v priebehu niekoľkých dní v prípade PRV) posúdilo sedem úradníkov alebo národných expertov 118 programov rozvoja vidieka.

54
V prioritných akčných rámcoch, dokonca aj rozdielnej kvality, boli po prvýkrát uvedené finančné potreby pre sústavu Natura 2000. Tieto informácie neboli predtým dostupné a boli veľmi užitočné na podporu rozpočtových prostriedkov pre sústavu Natura 2000. PAF neboli tiež jediným spôsobom zabezpečenia primeraného zohľadnenia sústavy Natura 2000 v programoch spolufinancovania. Útvary Komisie v tejto súvislosti vynaložili množstvo úsilia aj napriek obmedzeniam PAF.

Členské štáty sú flexibilné, pokiaľ ide o ich priority. Neexistuje žiadna povinnosť vyčleniť rozpočet zodpovedajúci potrebám uvedeným v PAF.

Okrem toho v súvislosti s EPFRV nie všetky členské štáty (alebo regióny) dostatočne presadzujú opatrenia na vykonávanie sústavy Natura 2000 medzi potenciálnymi príjemcami, čo často vedie k nízkemu zavádzaniu opatrení. Vyčlenený rozpočet sa napokon často nevyčerpá a na konci obdobia je presunutý na iné opatrenia.

55
Pozri odpovede Komisie na body 43 a 50.

58
Ochrana a posilnenie biodiverzity, a to aj v lokalitách sústavy Natura 2000, ktorá je jednou z čiastkových priorít rozvoja vidieka, naznačuje, že na prispenie k tomuto cieľu je možné využiť akékoľvek príslušné opatrenie. Niektoré z týchto opatrení majú v tejto súvislosti väčší potenciál ako iné, a tak by mohli byť lepšie zacielené na potreby sústavy Natura 2000.

V rámci agroenvironmentálno-klimatického opatrenia môžu existovať menej aj viac zacielené operácie, pričom menej zacielené operácie môžu byť všeobecnej povahy a môžu prispieť k životnému prostrediu ako celku, zatiaľ čo viac zacielené operácie môžu byť viac zacielené na konkrétnu potrebu/cieľ, napríklad na konkrétny biotop alebo vtáčí druh. Obe takéto operácie (menej a viac zacielené) môžu poskytovať environmentálne prínosy a sú zahrnuté v programoch rozvoja vidieka.

59
Určitá podpora z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo bola však poskytnutá príjemcom, na ktorých sa vzťahovali tieto požiadavky, čím sa prispelo k lepšej sociálnej akceptácii programov týkajúcich sa sústavy Natura 2000.

Rámček 10 – Prvá zarážka
Obmedzenie rozsahu pôsobnosti opatrenia bolo tiež spôsobené menším rozpočtom PRV v porovnaní s obdobím 2007 – 2013.

Rámček 10 – Druhá zarážka
Komisia potvrdzuje, že v rámci PRV pre Poľsko sa podporia len farmy nad 1 ha.

Rámček 10 – Tretia zarážka
Počas vykonávania rumunského PRV na roky 2007 – 2013 a v čase schválenia PRV na roky 2014 – 2020 bolo zavedených veľmi málo plánov riadenia sústavy Natura 2000. Z toho dôvodu agroenvironmentálne opatrenia zamerané na vtáčie druhy uvedené v tejto správe nemohli *a priori* zohľadniť opatrenia týkajúce sa ochrany, ktoré ešte neboli stanovené. Vzhľadom na absenciu takýchto opatrení týkajúcich sa ochrany boli ako predchodcovia plánov riadenia sústavy Natura 2000 navrhnuté agroenvironmentálne opatrenia na poskytnutie systémov širokej ochrany s cieľom prispieť k cieľom týkajúcim sa ochrany stanoveným na vnútroštátnej úrovni, na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni. Rumunsko v PRV na roky 2014 – 2020 uviedlo, že keď bude prijatých viac plánov riadenia sústavy Natura 2000, preskúma systémy agroenvironmentálno-klimatických opatrení a zváži zavedenie opatrenia na podporu sústavy Natura 2000.

Navrhované agroenvironmentálne programy zahŕňajú (v balíku 3.2 Lanius minor a Falco vespertinus a v oboch programových obdobiach) záväzky obmedziť hustotu pasúcich sa hospodárskych zvierat a kosenie len na určité obdobia a zakázať orbu a používanie ťažkých poľnohospodárskych strojov. Prijatie takýchto dobrovoľných záväzkov závisí od záujmu jednotlivých poľnohospodárov prevziať takéto záväzky.

61
Pokiaľ ide o Rumunsko: V rámci nástroja LIFE sa spolufinancovali štyri projekty na ochranu medveďov hnedých v Rumunsku, pričom tri boli dokončené a jeden stále prebieha. Prvé tri projekty pokrývali rôzny rozsah a pôsobnosť: 1. osobitná lokalita Natura 2000 (Muntii Vrancei), 2. regionálna úroveň zahŕňajúca všetky lokality Natura 2000 zo župy Vrancea a dvoch susedných žúp, 3. stanovenie vnútroštátnych pravidiel na ochranu medveďa hnedého (s údajmi zozbieranými a analyzovanými na vnútroštátnej úrovni). Cieľom prebiehajúceho projektu LIFE13 NAT/RO/1154 je ochrana populácie medveďa hnedého v menšom rozsahu v župe Brašov, pričom akcie projektu sa týkajú najmä konfliktu človeka a medveďa. V príslušných štyroch projektoch sú rozsah a oblasti rôzne a zahrnuté štúdie majú zodpovedajúce pokrytie.

62
Operácie ochrany orientované na výsledky, napríklad v rámci agroenvironmentálno-klimatického opatrenia, sú dobrým príkladom nástroja patriaceho do koncepcie rozpočtu zameraného na výsledky. Zameriava sa viac na úsilie príjemcov a vlastné poznatky s cieľom poskytnúť očakávané výsledky v konkrétnych ekosystémoch, a nielen s cieľom dodržiavať predpísané postupy. Keď sú operácie orientované na výsledky dobre navrhnuté a založené na dôkazoch a správne stanovených ukazovateľoch, ich kontrola by mala byť jednoduchšia ako kontrola operácií založených na predpísaných postupoch riadenia. Náklady na operácie orientované na výsledky by mohli byť vyššie vo fáze koncepcie (napríklad stanovenie vhodných a jasných ukazovateľov) ako vo fáze vykonávania.

Členské štáty pridelili finančné prostriedky na opatrenia orientované na výsledky pre sústavu Natura 2000.

Rámček 12
Niektoré ďalšie nemecké regióny zaradili agroenvironmentálne systémy orientované na výsledky do svojich programov rozvoja vidieka v obdobiach 2007 – 2013 a/alebo 2014 – 2020.

63
V prípade EFRR/KF sa monitorovaním na úrovni programov poskytnú informácie o vykonávaní programu a o jeho prioritných osiach a o akýchkoľvek otázkach, ktoré majú vplyv na vykonávanie programu.

64
Pokiaľ ide o EFRR/KF, podávanie správ o ukazovateľoch nebolo pre obdobie 2007 – 2013 povinné. V rokoch 2014 – 2020 boli spoločné ukazovatele výstupov zahrnuté do nariadenia a musia sa v prípade potreby použiť na zhromažďovanie informácií naprieč všetkými programami – tam, kde akcie programu nezohľadňujú spoločný ukazovateľ výstupu, musia členské štáty identifikovať príslušný programovo špecifický ukazovateľ a musia o ňom podať správu. V prípade EFRR/KF sú ukazovatele výsledkov vždy programovo špecifické.

65
Ukazovatele monitorovania v rámci EPFRV (vstupy a výstupy) poskytujú bližší pohľad na to, čo sa v skutočnosti podporuje. To je doplnené hodnoteniami vykonanými pre každý PRV, ktorých cieľom jej hodnotiť efektívnosť politiky. Hodnotenia *ex post* za roky 2007 – 2013, ktoré predkladajú členské štáty, budú zhrnuté Komisiou v roku 2017.

Rámček 14
Pozri odpoveď Komisie na bod 65.

66
Pozri odpoveď Komisie na bod 65.

68
Fondy majú osobitné ukazovatele výstupov s cieľom monitorovať operácie podporované v rámci sústavy Natura 2000. Hodnotenia ex post za roky 2007 – 2013, ktoré majú predložiť členské štáty, sa majú vypracovať do konca roka 2016 a Komisia ich zhrnie v roku 2017.

69
Komisia konštatuje, že podľa smernice o biotopoch neexistuje výslovná povinnosť vypracovať plán monitorovania na úrovni lokalít. Súhlasí však, že monitorovanie na úrovni lokalít je dôležité na posúdenie účinnosti opatrení týkajúcich sa ochrany aj na účely súladu s ostatnými povinnosťami stanovenými v smernici, napríklad s povinnosťou predísť poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené (článok 6 ods. 2).

71
Pozri odpoveď Komisie na bod 69.

72
Komisia kontroluje, či boli aktualizované osobitné fondy rozvoja (v súvislosti so zmenami informácií o druhoch a biotopoch, pre ktoré sú lokality označené za chránené) alebo či boli zmenené hranice lokalít v rámci ročnej aktualizácie zoznamov Únie týkajúcich sa lokalít s európskym významom a v rámci aktualizácie posúdenia dostatočnosti siete lokalít s európskym významom. Komisia má v úmysle vykonať komplexnejšiu kontrolu v roku 2017.

78
Absencia „spoločnej" metódy zberu údajov nie je kritická a vzhľadom na extrémnu rozmanitosť druhov, biotopov a ekologických podmienok v celej EÚ (na súši aj na mori) je prakticky nemožné (a ekologicky neuskutočniteľné) stanoviť jedinú univerzálnu metodiku monitorovania; kritickou otázkou je skôr nedostatok vedecky podložených súpisov a systémov monitorovania pre mnohé druhy a typy biotopov v mnohých členských štátoch; ak je metóda monitorovania vedecky podložená a prináša štatisticky významné výsledky, potom to stačí na zaručenie kvality a porovnateľnosti údajov (napríklad veľkosť populácií a populačné trendy).

Závery a odporúčania

81
V dôsledku hodnotenia týkajúceho sa kontroly vhodnosti Komisia v roku 2017 plánuje prijať akčný plán na zlepšenie vykonávania smerníc o prírode.

Odporúčanie 1 – Dosiahnuť úplné vykonávanie smerníc o prírode

a) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom.

b) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom a konštatuje, že je tiež dôležité zabezpečiť, aby bola sústava 2000 dokončená, a to aj pokiaľ ide o jej morskú zložku.

Komisia ďalej konštatuje, že je dôležité, aby bolo vykonávanie opatrení týkajúcich sa ochrany monitorované.

c) Komisia prijíma toto odporúčanie. Uznáva existujúce jazykové bariéry a jej cieľom je vypracovať usmernenie dostupné vo všetkých úradných jazykoch. V dôsledku obmedzenia finančných zdrojov je to však možné len postupne: v závislosti od danej témy majú niektoré jazyky prioritu v porovnaní s inými jazykmi, pričom sa zohľadňujú aj najviac používané jazyky v EÚ. Kľúčové usmernenia sú preložené do všetkých úradných jazykov od dátumu ich vydania. Všetky sú dostupné na webovom sídle Komisie. Komisia sa tiež spolieha na členské štáty, že zabezpečia zaslanie týchto dokumentov cieľovým skupinám.

83
Pokiaľ ide o Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) a Kohézny fond (KF):

– rozpočtové prostriedky z EFRR a KF týkajúce sa sústavy Natura 2000, ktoré boli na obdobie 2007 – 2013 zahrnuté do kategórie opatrenia 51 *Podpora biodiverzity a ochrany prírody (vrátane sústavy Natura 2000)*, sú na programové obdobie 2014 – 2020 v dvoch samostatných kategóriách s cieľom lepšie odlíšiť financovanie pre sústavu Natura 2000 od inej podpory týkajúcej sa biodiverzity,

– väčšina členských štátov pridelila podporu z EFRR a KF pre lokality sústavy Natura 2000 a vo všeobecnosti pre opatrenia týkajúce sa ochrany biodiverzity/prírody,

– existujú údaje za každý členský štát týkajúce sa podpory pridelenej z EFRR a KF na ochranu biodiverzity/prírody, ktorá tiež zahŕňa podporu pre lokality sústavy Natura 2000 (pozri aj odpoveď na bod 41).

V programoch rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 bolo takmer 44 miliárd EUR z EPFRV (približne 45 %) pridelených na prioritu 4, ktorá zahŕňa čiastkovú prioritu biodiverzity a ktorá priamo aj nepriamo prispieva k biodiverzite, aj keď nie je možné uviesť presný rozpočet na riadenie sústavy Natura 2000. Okrem toho sa na viac ako 18 % poľnohospodárskej pôdy (popri lesnej pôde) vzťahujú zmluvy o riadení, ktorými sa podporuje biodiverzita, hoci nie je možné uviesť presnú oblasť, na ktorú sa vzťahuje zmluva o riadení, na účely vykonávania plánov riadenia sústavy Natura 2000.

Odporúčanie 2 – Financovanie a účtovanie nákladov na sústavu Natura 2000

a) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom.

b) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom.

c) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom a konštatuje, že je tiež dôležité zabezpečiť primerané financovanie sústavy Natura 2000 s cieľom spojiť ho s dostupným financovaním EÚ.

d) Komisia prijíma toto odporúčanie. Robí tak ale bez toho, aby bol dotknutý výsledok nadchádzajúcich diskusií o ďalšom programovom období.

Odporúčanie 3 – Meranie výsledkov dosiahnutých sústavou Natura 2000

a) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom.

b) Komisia prijíma toto odporúčanie.

Robí tak ale bez toho, aby bol dotknutý výsledok nadchádzajúcich diskusií o ďalšom programovom období. Komisia zváži zlepšenie existujúcich ukazovateľov a možnosť vytvoriť v prípade potreby nové ukazovatele.

c) Komisia víta toto odporúčanie členským štátom.

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- jeden kus:
  prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- viac kusov alebo plagátov/máp:
  na zastúpeniach Európskej únie (http://ec.europa.eu/represent_sk.htm); v delegáciách, ktoré sídlia v nečlenských krajinách EÚ (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sk.htm); kontaktovaním služby Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sk.htm); na bezplatnom telefónnom čísle 00 800 6 7 8 9 10 11 (v rámci EÚ) (*).

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

Udalosť	Dátum
Schválenie memoranda o plánovaní auditu/začiatok auditu	15. 7. 2015
Oficiálne zaslanie návrhu správy Komisii (alebo inému kontrolovanému subjektu)	9. 11. 2016
Schválenie konečnej správy po námietkovom konaní	11. 1. 2017
Prijatie oficiálnych odpovedí Komisie (alebo iného kontrolovaného subjektu) vo všetkých jazykoch	10. 2. 2017

Sústava Natura 2000 je kľúčovým prvkom stratégie EÚ na zastavenie straty biodiverzity. Táto sústava zahŕňa tisícky lokalít v celej EÚ, v ktorých sa ochraňujú rôzne prirodzené biotopy a druhy. V rámci nášho auditu sme uznali veľkú úlohu, ktorú sústava Natura 2000 zohráva v ochrane biodiverzity, zistili sme však, že je potrebný výrazný pokrok, ak sa majú dosiahnuť ambiciózne ciele EÚ v oblasti ochrany biodiverzity. Členské štáty neriadili sústavu Natura 2000 dostatočne dobre; financovanie EÚ nebolo dobre zmobilizované a chýbali ucelené informácie o jej účinnosti. Dvor audítorov preto vyjadril niekoľko odporúčaní, ktoré sú zamerané na plné vykonávanie sústavy, objasnenie rámca financovania a meranie výsledkov.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

Úrad pre publikácie